

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY KARNICE
NA LATA 2026-2030**

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano czcionkę bezszeryfową, odpowiednią interlinię oraz opisy alternatywne do map i grafik.



Spis treści

Wprowadzenie	5
Podstawa prawna.....	6
Ogólna charakterystyka gminy Karnice	7
Uwarunkowania społeczne	11
1. Demografia	11
2. Ochrona zdrowia.....	14
3. System bezpieczeństwa	16
4. System edukacji	17
5. Organizacje społeczne	18
6. Podmioty ekonomii społecznej.....	20
7. Instytucje kultury	21
8. Bezrobocie	23
9. Podmioty gospodarcze	25
10. Zasoby przyrodnicze i turystyczne.....	27
Charakterystyka pomocy społecznej.....	31
1. Beneficjenci pomocy społecznej.....	33
2. Świadczenia z pomocy społecznej	34
3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej	38
4. Wsparcie w postaci dożywiania.....	39
5. Świadczenia i usługi opiekuńcze	40
6. Wspieranie rodziny	45
7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej	49
8. Problemy społeczne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych	53
Analiza SWOT	63
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	66

Cele strategiczne i operacyjne	70
Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi	72
Kierunki działań w ramach polityki społecznej	75
System zarządzania, monitoringu i ewaluacji	90
Spis map, schematów, tabel, wykresów	92

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karnice na lata 2026–2030

to całościowy dokument planistyczny, którego zadaniem jest rozpoznanie, analiza oraz wskazanie kierunków działań ukierunkowanych na skuteczne przeciwdziałanie i ograniczanie zjawisk takich jak wykluczenie społeczne, ubóstwo, bezrobocie, przemoc domowa, trudności zdrowotne, uzależnienia czy inne czynniki zagrażające spójności społecznej. Powstał on w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy oraz na uwarunkowania demograficzne, gospodarcze i społeczne, a także w zgodzie z obowiązującymi regulacjami prawnymi na szczeblu lokalnym i krajowym.

Opracowanie strategii poprzedziła diagnoza obecnej sytuacji społecznej, przygotowana w oparciu o dane statystyczne, analizę dokumentów strategicznych oraz przeprowadzone badania społeczne wśród mieszkańców gminy. Uwzględniono przy tym doświadczenia z dotychczasowej polityki społecznej oraz sprawdzone rozwiązania stosowane w innych samorządach.

Strategia ma charakter praktyczny – określa precyzyjne cele, kierunki działań i spodziewane rezultaty, jakie gmina planuje osiągnąć w ciągu sześciu lat. Jej głównym zadaniem jest poprawa jakości życia mieszkańców, aktywizacja społeczna oraz integracja osób i rodzin zagrożonych marginalizacją. Realizacja dokumentu ma ponadto przyczynić się do zwiększenia skuteczności lokalnej polityki społecznej oraz do budowania większej solidarności we wspólnocie lokalnej.

Dokument ten stanowi podstawę planowania działań samorządu w obszarze polityki społecznej, aplikowania o środki zewnętrzne (m.in. z funduszy unijnych i krajowych), a także monitorowania i oceny skuteczności podejmowanych działań. Strategia pozostaje dokumentem otwartym, możliwym do uzupełniania i modyfikowania wraz ze zmieniającymi się potrzebami mieszkańców i warunkami zewnętrznymi.

Strategia została podzielona na dwie główne części:

1. **Uwarunkowania społeczne w gminie Karnice** – przedstawiające kluczowe informacje o gminie, jej mieszkańcach, systemie edukacji, bezpieczeństwa, zasobach przyrodniczych i turystycznych, instytucjach kultury oraz rynku pracy.

2. **Charakterystyka pomocy społecznej** – zawierająca analizę funkcjonowania pomocy społecznej oraz diagnozę najważniejszych problemów, opartą na przeprowadzonych badaniach społecznych.

Podstawa prawna

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego i jednocześnie wypełnia zalecenia art. 16 b pkt 2 wspomnianej ustawy w zakresie zawartości dokumentu, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej,
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz ram finansowych i wskaźników działań.

Do aktów prawnych regulujących treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karnice na lata 2026-2030 można zaliczyć ponadto:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawę z dnia 13 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

- ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawę z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawę z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.

Ogólna charakterystyka gminy Karnice

Gmina Karnice to gmina wiejska położona w północno-zachodniej Polsce, na Pobrzeżu Szczecińskim (Równinie Gryfickiej i Wybrzeżu Trzebiatowskim), w województwie zachodniopomorskim, w północnej części powiatu gryfickiego. Siedzibą gminy jest wieś Karnice. Powierzchnia gminy wynosi 133,12 km², co stanowi 13,1% powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia wynosi 27 osób na km².

Gmina Karnice znajduje się na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia (SSW). Jest to wyodrębniony obszar, który swoim zasięgiem obejmuje gminy zachodniopomorskie, w których występują deficyty w obszarze demograficznym, technicznym i gospodarczym. SSW obejmuje swoim zasięgiem głównie gminny popegeerowski, gdzie rozwój gospodarczy był znacznie wolniejszy, a problemy społeczne bardziej się pogłębiły w wyniku likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych. Gminy wchodzące w skład SSW mogą korzystać z dodatkowego wsparcia finansowego w ramach różnych działań finansowanych lub współfinansowanych ze środków unijnych.

Północne krańce gminy oddalone są od wybrzeża Bałtyku o 900 m na wysokości Dreżewa Morskiego, do 1,5 km na wysokości Pogorzelicy. Od północy gmina sąsiaduje z gminą Rewal, od wschodu z gminą Trzebiatów, od południa z gminą Gryfice. Od zachodu gmina Karnice sąsiaduje z gminą Świerżno, należącą do powiatu kamieńskiego.

Mapa 2 Sołectwa gminy Karnice



Źródło: Raport o stanie gminy Karnice za rok 2024, s. 5.

Jednostkami organizacyjnymi gminy Karnice są:

- Placówki oświatowe:
 - Szkoła Podstawowa w Cerkwicy (Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny),
 - Zespół Szkół Publicznych w Karnicach (Przedszkole Publiczne i Szkoła Podstawowa im. Wisławy Szymborskiej),
 - Punkt Przedszkolny w Cerkwicy,
- Samorządowe instytucje kultury:
 - Gminny Klub Kultury w Karnicach,
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Karnicach,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Karnicach.



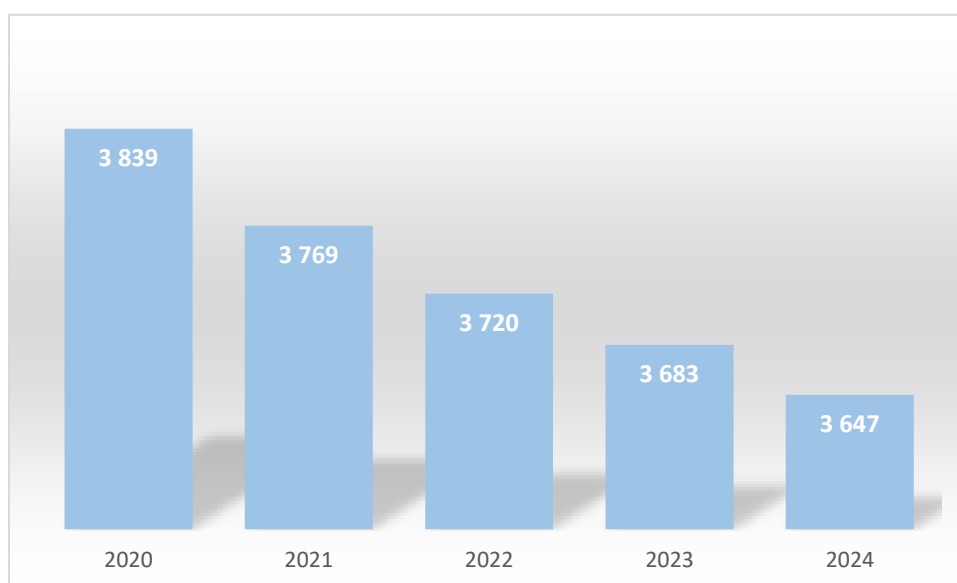
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Uwarunkowania społeczne

1. Demografia

Na dzień 31 grudnia 2024 r. gminę Karnice zamieszkiwało łącznie 3 647 mieszkańców, w tym 1 855 kobiet. Gmina charakteryzuje się spadkiem liczby mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 192 osoby. Spadek ogólnej liczby ludności jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości gmin w Polsce, z uwagi głównie na ujemny przyrost naturalny, a także migracje młodych osób do większych aglomeracji miejskich.

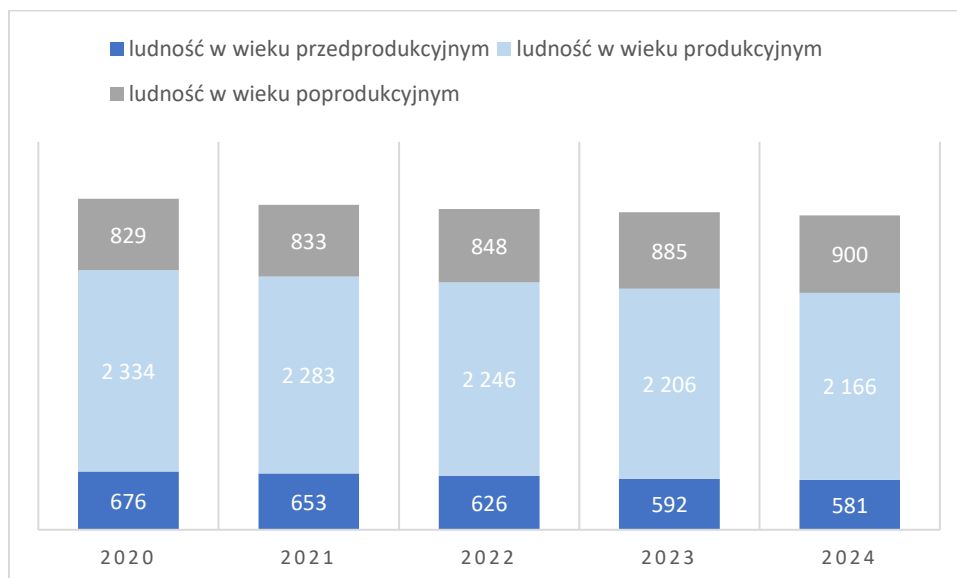
Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy Karnice w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Liczba ludności w funkcjonalnych grupach wiekowych w analizowanych latach 2020-2024 wskazuje na tendencję spadkową liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2024 r. odnotowano 581 osób w wieku przedprodukcyjnym, co wskazuje na spadek liczby osób o 95 osób w stosunku do roku 2020. W tym samym okresie liczba osób w wieku produkcyjnym uległa zmniejszeniu o 168 osób. Tendencją wzrostową charakteryzuje się stan liczby osób w wieku poprodukcyjnym, których systematycznie przybywa. W 2024 r. na terenie gminy zamieszkiwało 90 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na ich wzrost o 71 w porównaniu do 2020 r.

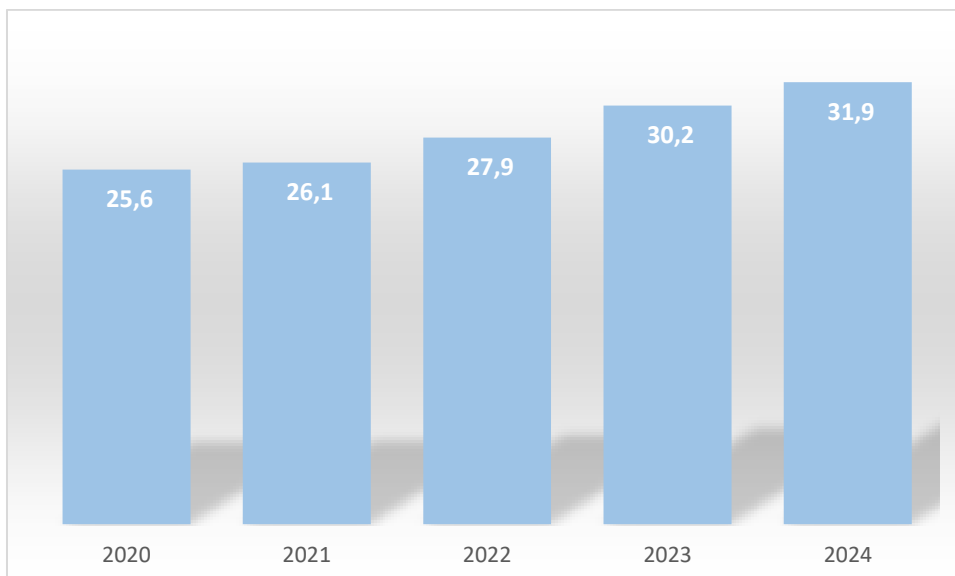
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Karnice w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy Karnice jest zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia rozwoju społecznego, gdzie przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym. Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, w 2024 r. dla gminy Karnice wynosił 31,9 punktów procentowych i w stosunku do roku 2020 uległ zwiększeniu o 6,3 punktów procentowych. Jest to znaczny wzrost w porównaniu z innymi gminami w powiecie i w województwie. Wzrost liczby osób starszych ma szczególne znaczenie w kontekście rozwoju dalszej polityki społecznej i senioralnej, która będzie wymuszała podjęcie odpowiednich działań na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym, wspierania ich w codziennym funkcjonowaniu, organizacji odpowiedniej opieki wytnieniowej oraz aktywizowaniu ich do zachowania aktywności społecznej.

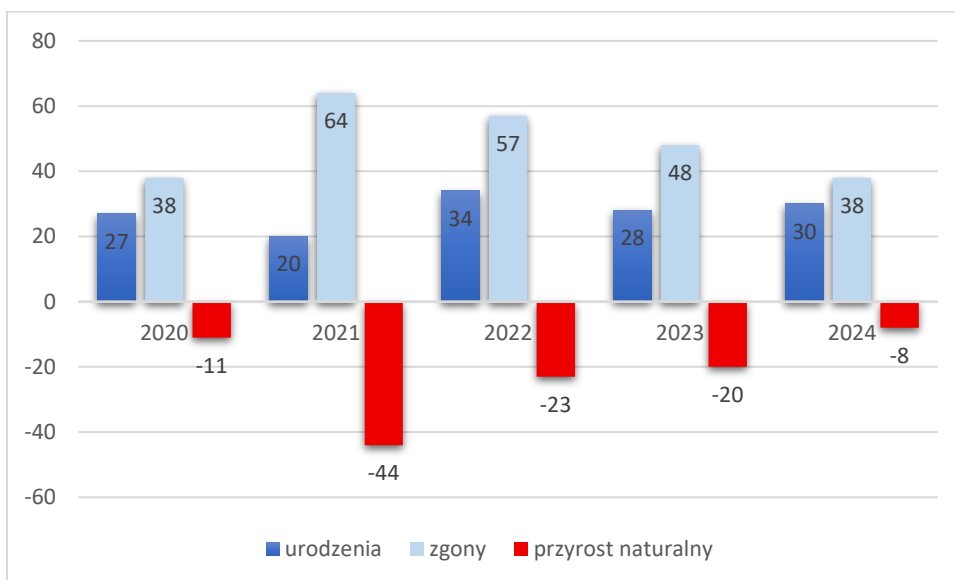
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy wynika również z ujemnego przyrostu naturalnego, który jest skutkiem mniejszej liczby nowych urodzeń na terenie gminy. W 2024 r. odnotowano 30 urodzeń oraz 38 zgonów. Wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -8 osób, co jest wynikiem najmniejszym w porównaniu z poprzednimi latami.

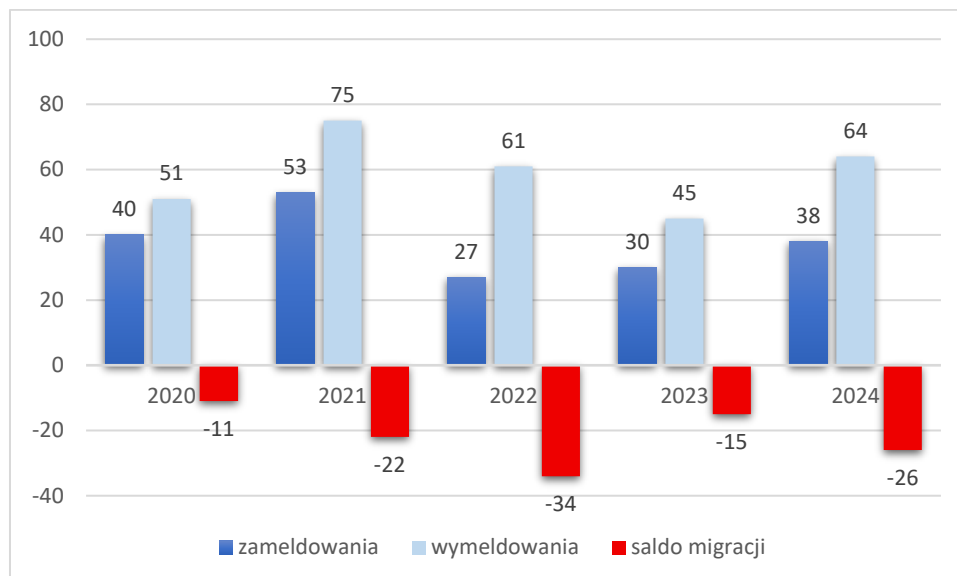
Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Karnice w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Saldo migracji na terenie gminy Karnice w 2024 r. wynosiło -26 osób, co wskazuje, że w ostatnich latach wciąż ubywa mieszkańców gminy.

Wykres 5 Saldo migracji w gminie Karnice w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy – określane mianem depopulacji – stanowi jedno z kluczowych wyzwań, szczególnie dla samorządów o charakterze wiejskim, takich jak gmina Karnice. Zjawiska takie jak ogólny spadek populacji, wzrastający udział osób starszych czy ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji wskazują na istotne zmiany demograficzne zachodzące na tym obszarze, które wpisują się w szersze tendencje obserwowane w województwie zachodniopomorskim. Z punktu widzenia sytuacji społecznej nie są to zjawiska korzystne, ponieważ prowadzą do zmniejszenia liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym przy równoczesnym zwiększaniu się populacji seniorów. W konsekwencji w nadchodzących latach lokalna polityka społeczna będzie musiała położyć szczególny nacisk na wsparcie tej grupy – zarówno poprzez rozwój i intensyfikację usług pomocowych, jak i poprzez tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji oraz integracji osób starszych w życiu wspólnoty.

2. Ochrona zdrowia

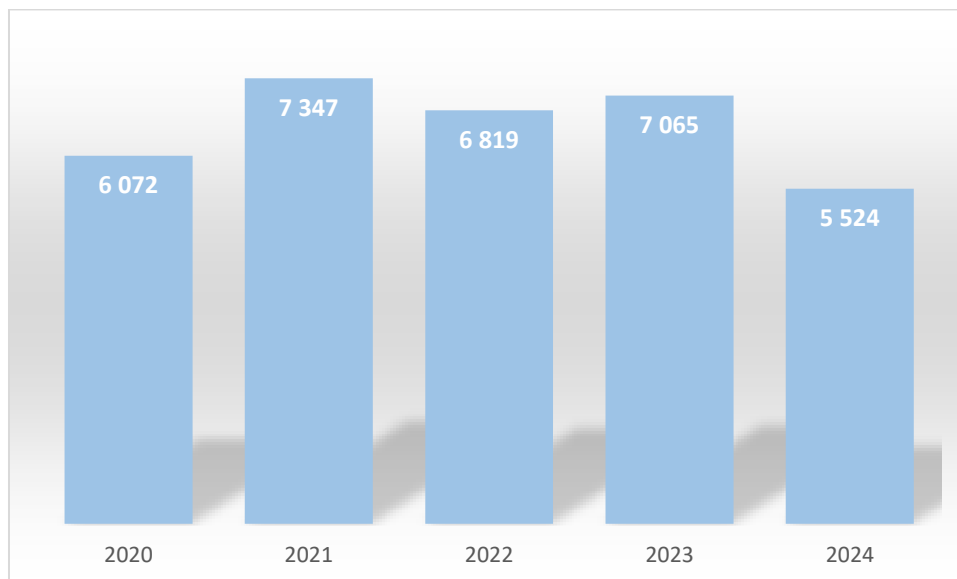
Na terenie gminy Karnice podstawową opiekę zdrowotną sprawuje jeden zakład opieki zdrowotnej, tj. Zespół Lekarzy Rodzinnych "Wysoczańscy" - Lekarz rodzinny (POZ).

Mieszkańcy korzystają również z usług punktu aptecznego „Vita Lek” w Cerkwicy. Na terenie gminy nie jest zapewniona dostępność do lekarzy specjalistów.

W analizowanym okresie lat 2020-2024 liczba udzielonych porad lekarskich na terenie gminy Karnice wykazała tendencję rosnąco-malejącą. W badanych latach wskaźnik udzielonych

porad lekarskich przyjmował różną wartość. W 2024 r. odnotowano 5 524 porady lekarskie. Największy wskaźnik udzielonych porad miał miejsce w 2021 r. (7 347).

Wykres 6 Liczba udzielanych porad lekarskich na terenie gminy Karnice w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2024 r. gmina realizowała działania ujęte w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024, który został przyjęty uchwałą nr XXXIX/327/2022 z dnia 31 marca 2022 r. Rady Gminy w Karnicach. Realizacja planu wydatków Programu w 2024 r. wynosiła 51 787,27 zł.

Zadania Programu realizowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w składzie sześciuosobowym. Od stycznia do grudnia 2024 r. odbyło się 8 spotkań członków. Wysłano 10 zaproszeń w celu przeprowadzenia rozmów motywujących do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego. Skontrolowano 5 punktów sprzedaży alkoholu.

Podstawą do niwelowania negatywnych zachowań związanych z uzależnieniami jest szeroko pojęta profilaktyka wśród mieszkańców, która przynosi największe efekty przy współpracy z innymi jednostkami i instytucjami z terenu gminy. Działania obejmowały przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Jak również promowanie zdrowego stylu życia i aktywnego spędzania czasu wolnego. W ramach zwiększania dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych dofinansowano w 2024 r. konsultacje terapeuty ds. uzależnień w Punkcie Wsparcia Rodziny

w Punkcie konsultacyjnym w Karnicach. Dofinansowano również dojazdy na terapię uzależnień w tym rekolekcji trzeźwościowych dla 2 osób.

W ramach działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży w szkołach w Cerkwicy i Karnicach sfinansowano po dwa przedstawienia teatralne Teatru Kurtyna: „Kot Mrucek” i „Jadźka”. W ramach promocji aktywnego spędzania czasu wolnego i przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym zakupiono nagrody dla dzieci w konkursach organizowanych przez OPS i sportowych, dofinansowano wyjazdy dzieci i młodzieży Centrum Nauki Filary w Stargardzie, Parku Edukacji i Rozrywki „Leonardia”, parku trampolin „Play Park”, lekcji muzealnej w Zamku Krzyżackim w Malborku. W ramach społecznej Kampanii Profilaktycznej pt. „Zachowaj Trzeźwy Umysł” zakupiono pakiety dydaktyczne z ulotkami, które zostały przekazane do szkół z terenu gminy. Realizacja zadań gminnego programu przeciwdziałania uzależnieniom w 2024 r. prowadzona była we współpracy z Gminnym Klubem Kultury w Karnicach, Szkołą Podstawową w Cerkwicy, Zespołem Szkół Publicznych w Karnicach.

3. System bezpieczeństwa

Jednym z kluczowych zadań gminy jest dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców i porządek publiczny. Na terenie gminy Karnice odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa publicznego są Ochotnicze Straże Pożarne (OSP), Komisariat Policji w Rewalu, jeden dzielnicowy na terenie gminy Karnice oraz Straż Gminna. Straż Gminna w Karnicach nie została zlikwidowana, jednak ze względu na brak środków finansowych w 2024 r. nie zatrudniano funkcjonariuszy. Z diagnozy wynika, że wskazana liczba głównie funkcjonariuszy Policji jest niewystarczająca w stosunku do diagnozowanych problemów, wielkości gminy i liczby mieszkańców.

Na terenie gminy Karnice działają 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Karnice, i OSP Cerkwica funkcjonujące w ramach Krajowego Sytemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz OSP Skrobotowo i POSP Konarzewo. Na wyposażeniu OSP znajduje się 10 samochodów pożarniczych: 8 gaśniczych (1 ciężki i 7 średnie) i 1 ratowniczy (lekki) i 1 operacyjny. Ponadto na wyposażeniu OSP znajduje się armatura wodna (węże i prądownice), piły mechaniczne do drewna, agregaty prądotwórcze (5 szt.), agregaty oddymiające (2 szt.), ubrania do pracy w środowisku wodnym, kamizelki ratunkowe, sprzęt do ratownictwa wodnego. W 2024 r. zakupiono: ubrania ochronne na owady błonkoskrzydłe, buty specjalne, radiostację, nasobne latarki, agregat prądotwórczy, pilarki i armaturę wodną. Przede wszystkim jednak dla jednostek w Cerkwicy i Karnicach zakupione zostały nowe średnie samochody pożarnicze.

W 2024 r. odnotowano 55 zdarzenia, w tym: pożary - 18, miejscowe zagrożenia – 34, fałszywe alarmy – 3. Najwięcej w 2024 r. interweniowała OSP Karnice.

Tabela 1 Liczba interwencji OSP w pożarach i zagrożeniach miejscowych w 2024 r.

Wyszczególnienie zdarzeń	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Fałszywe alarmy	Razem
OSP Karnice	9	15	2	26
OSP Cerkwica	6	14	1	21
OSP Skrobotowo	2	3	0	5
POSP Konarzewo	1	2	0	3

Źródło: Raporty o stanie gminy Karnice za rok 2024, s. 63.

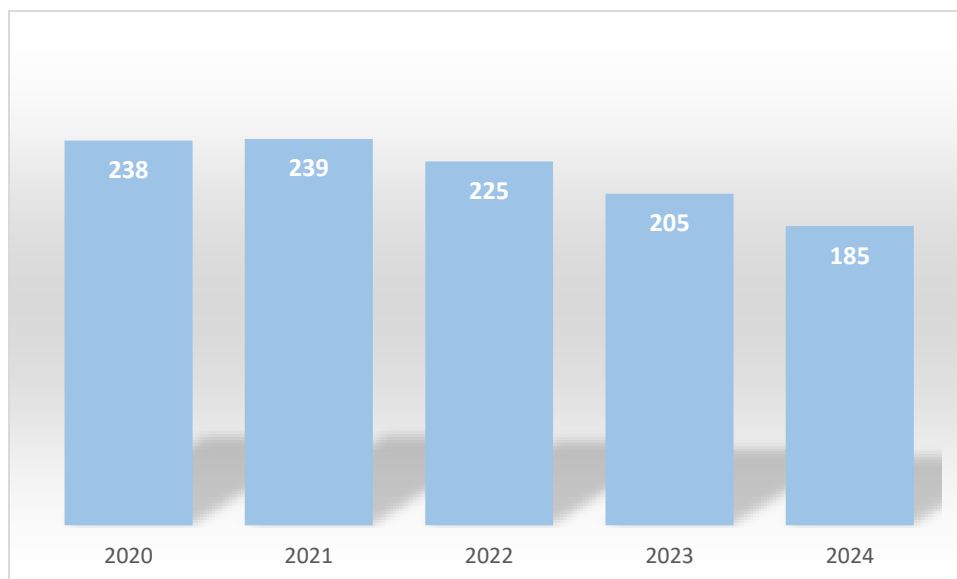
Ponadto w 2024 r. Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Karnic prowadziły działania pozaratownicze, tj.: pomoc dla Zakładu Gospodarki Komunalnej, usuwanie suchych konarów na cmentarzach oraz przy drogach gminnych, zabezpieczanie imprez (np. dożynki, festyny), akcje charytatywne, pomoc przy organizacji Dnia Dziecka.

4. System edukacji

Na terenie gminy Karnice system edukacji, wychowania i opieki nad dziećmi realizowany realizują dwie szkoły podstawowe: Zespół Szkół Publicznych w Karnicach (Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Przedszkole Samorządowe) i Szkoła Podstawowa w Cerkwicy z oddziałem przedszkolnym. W gminie nie funkcjonuje żłobek dla najmłodszych dzieci.

W analizowanych latach 2020-2025 liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie gminy Karnice systematycznie maleje. W 2024 r. odnotowano łącznie 185 uczniów, co w porównaniu z rokiem 2020 wskazuje na spadek liczby uczniów o 53 osoby. Jest to wynik ujemnego przyrostu naturalnego w gminie.

Wykres 7 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych na terenie gminy Karnice w latach 2020-2024



Źródło: Raporty o stanie gminy Karnice za rok 2024, s. 49.

W roku szkolnym 2024/2025 w placówkach oświatowych zatrudnionych było 33 nauczycieli na 29,13 etatach oraz 17 pracowników obsługi na 16,75 etatu. Jeden nauczyciel posiada wykształcenie licencjackie, wszyscy pozostali wykształcenie magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym. W roku szkolnym 2024/2025 dowożonych do szkół było 96 uczniów, co stanowiło 51,89% ogólnej liczby uczniów. Dowożonych było 26 przedszkolaków i 3 uczniów z niepełnosprawnością.

Każdego roku gmina modernizuje bazę dydaktyczną szkół. W 2024 r. odnowiona została nawierzchnia boiska wielofunkcyjnego w kompleksie Orlik i hala sportowa w Karnicach, zakończone zostały prace w ramach projektu odnowy pomieszczeń szkoły w Karnicach, zakupiono piec c.o. do szkoły w Cerkwicy.

Placówki edukacyjne biorą czynny udział w realizacji różnych przedsięwzięć edukacyjno-wychowawczych, kształtując tym samym i rozwijając zainteresowania uczniów. Dodatkowo pozyskują także środki zewnętrzne na realizację różnych przedsięwzięć edukacyjnych oraz modernizację bazy dydaktycznej. W placówkach realizowane są zajęcia specjalistyczne, dzięki którym pomoc i wsparcie otrzymują uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

5. Organizacje społeczne

W każdej gminie działalność organizacji pozarządowych stanowi istotny zasób wspierający rozwój społeczności lokalnej. Prowadzą one aktywność w takich dziedzinach jak kultura, profilaktyka, pomoc społeczna, promocja sportu, organizacja czasu wolnego i rekreacja.

Dzięki realizacji swoich statutowych celów, inicjują liczne wydarzenia o zróżnicowanym charakterze, wpływając tym samym na kształtowanie życia społecznego. Ich obecność przyczynia się także do wzbogacenia oferty edukacyjnej i rekreacyjnej dla mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy Karnice w 2024 r. zewidencjonowano łącznie kilka aktywnie działających organizacji pozarządowych. Największą aktywnością wykazują się Koła Gospodyń Wiejskich i Stowarzyszenie „Przyjazne Karnice”. Stowarzyszenie podejmuje działania na rzecz integracji mieszkańców, w tym osób starszych, dzieci z rodzin z problemem uzależnień czy przemocy.

Współpraca między samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi przyjmuje każdego roku dwojaki charakter. Z jednej strony gmina Karnice udziela wsparcia finansowego na realizację zadań publicznych organizowanych przez podmioty III sektora, z drugiej wpiera organizacje w formie niefinansowej, poprzez pomoc w realizacji wielu działań, doradztwo, wsparcie merytoryczne, organizacyjne i rzeczowe.

Uchwałą LVII/480/2023 Rady Gminy Karnice z dnia 30 listopada 2023 r. przyjęto Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Dokument określa obszary i zasady oraz formy współpracy z organizacjami pozarządowymi wraz z wykazem zadań priorytetowych realizowanych w ramach tej współpracy. Na realizację zadań publicznych w 2024 r. organizacje pozarządowe otrzymały dotacje w łącznej kwocie 120 000,00 zł. W ramach tych środków Gminny Klub Sportowy Bizon 1977 Cerkwica zrealizował następujące zadania: regularne treningi dwa razy w tygodniu w czterech grupach treningowych, udział w rozgrywkach organizowanych przez ZZPN Szczecin, organizacja turniejów piłki nożnej.

Wszystkie wymienione działania w ramach finansowej i niefinansowej formy współpracy jednostki samorządu z organizacjami pozarządowymi przyczyniły się do promocji Gminy Karnice na zewnątrz oraz zaangażowania społeczności lokalnej w proces rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokajania potrzeb mieszkańców.

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych na obszarze gminy odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu rozwoju społecznego jej mieszkańców. Stowarzyszenia angażują dzieci i młodzież, wspierają aktywność osób starszych, rozwijają pasje dorosłych oraz propagują

sport, rekreację i aktywne formy spędzania wolnego czasu. Poprzez świadczenie różnorodnych usług na rzecz lokalnej społeczności, organizacje te przyczyniają się do poprawy jakości życia, przeciwdziałają zjawiskom patologicznym oraz wspierają integrację mieszkańców i wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego.

Rozwój liczby aktywnych organizacji powinien stać się jednym z filarów strategii rozwoju społecznego gminy, umożliwiając lepsze zaspokajanie potrzeb sportowych, rekreacyjnych i społecznych mieszkańców. W związku z tym działania samorządu lokalnego powinny koncentrować się na wspieraniu tworzenia oraz funkcjonowania organizacji pozarządowych, które – obok instytucji kultury – mogą pełnić istotną rolę w życiu społecznym i kulturalnym gminy.

6. Podmioty ekonomii społecznej

Podmioty ekonomii społecznej (PES) to organizacje, które łączą działalność gospodarczą lub usługową z działaniami na rzecz dobra wspólnego – czyli realizują cele społeczne, a nie wyłącznie ekonomiczne. Ich celem jest aktywizacja zawodowa, integracja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale chorych, rodzin w trudnej sytuacji).

Typowe formy prawne podmiotów ekonomii społecznej:

- Spółdzielnie socjalne (np. spółdzielnie osób bezrobotnych lub niepełnosprawnych),
- Centra Integracji Społecznej (CIS) i Kluby Integracji Społecznej (KIS),
- Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ),
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ),
- Stowarzyszenia i fundacje prowadzące działalność odpłatną lub gospodarczą,
- Spółki non profit, w których zyski przeznaczane są na cele społeczne,
- Kooperatywy, spółdzielnie pracy, organizacje pozarządowe realizujące projekty integracyjne i usługowe.

Na terenie gminy Karnice w 2025 r. powstała spółdzielnia socjalna „Partner”. Według statutu celem spółdzielni jest reintegracja społeczna i zawodowa członków oraz pracowników spółdzielni, prowadzenie działalności społecznie użytecznej w sferze zadań publicznych oraz działalności oświatowo – kulturalnej oraz działalności społecznej na rzecz swoich członków i pracowników oraz ich środowiska lokalnego, jak również realizacja usług

społecznych, świadczonych w interesie ogólnym oraz realizacja zadań o charakterze użyteczności publicznej powierzanych spółdzielni przez jej członków oraz jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.

Z kolei na terenie powiatu gryfickiego działają: Spółdzielnia Socjalna „Zielone Drzwi” w Gryficach, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (PSONI) – Koło w Gryficach, Warsztat Terapii Zajęciowej w Trzebiatowie i Gryficach).

Podmioty ekonomii społecznej (takie jak spółdzielnie socjalne, CIS, KIS, fundacje zatrudniające osoby zagrożone wykluczeniem) tworzą miejsca pracy i ścieżki powrotu na rynek pracy dla osób, które nie radzą sobie w systemie rynkowym – np. długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, samotnych rodziców. Ich brak skutkuje brakiem lokalnych programów reintegracji zawodowej, koniecznością odsyłania mieszkańców do instytucji w innych powiatach, mniejszymi szansami na trwałe usamodzielnienie osób korzystających z pomocy OPS, a także utrzymywanie się zależności od świadczeń społecznych (zamiast ich wygaszania poprzez pracę i integrację).

Realizacja polityki społecznej w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Karnice na lata 2026-2030 powinna uwzględniać także aspekt budowania i tworzenia na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej, aby przeciwdziałać marginalizacji osób wykluczonych oraz budować odpowiedni system wsparcia dla osób niesamodzielnich, z niepełnosprawnościami i innymi specjalnymi potrzebami.

7. Instytucje kultury

Działalność kulturalna i edukacyjna na terenie gminy Karnice jest realizowana przez Gminny Klub Kultury w Karnicach oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Karnicach. W strukturę Gminnego Klubu Kultury w 2024 r. działało 16 świetlic. Instruktorzy zatrudnieni byli w świetlicach w: Karnicach, Cerkwicy, Węgorzynie, Trzeszynie, Czaplinie Wielkim, Czaplinie Małym, Ciećmierzu, Konarzewie, Lędzinie, Skrobotowie i Dreżewie. Ponadto świetlice bez zatrudnionych opiekunów znajdują się w Drozdowie, Kusinie, Ninikowie i Niczonowie.

Gminny Klub Kultury organizował różne wydarzenia kulturalne m.in. Gminnego Przeglądu Piosenki „Śpiewograniec”, wystawy czasowej „Pozdrowienia z Karnic - Gmina Karnice na dawnej pocztówce”, I Przeglądu Kapel Ludowych. Gminny Klub Kultury wspólnie z Kołami Gospodyń Wiejskich z terenu gminy Karnice zrealizował cztery zadania finansowane z Programu Społecznik: "Od eko edukacji do eko ewolucji", „WskoczMY do gry”, „Od ziarenka

do bochenka”, "O środowisko dbamy i o pszczoły zabiegamy". Pozyskana kwota dofinansowania to 20 000 zł. W ramach tych projektów powstał plenerowy piec chlebowy w Łędzinie, plenerowa szachownica w Karnicach oraz ogród kwiatowy w Węgorzynie. Zrealizowany został również projekt I Przegląd Kapel Ludowych w Karnicach dofinansowany w kwocie 7 000 zł ze środków Narodowego Instytutu Wolności. W ramach projektu zakupiono 5 mikrofonów, 5 statywów, kable mikrofonowe oraz kabel wieloparowy. Największym projektem kulturalnym było przeprowadzenie projektu „Od etno edukacji do etno pracowni”. W trakcie projektu uczestnicy zwiedzili muzea etnograficzne (Kluki, Swołowo, Jamno, Niechorze) oraz wzięli udział w warsztatach rękodzielniczych. Kwota dofinansowania 28 000 zł pochodziła ze środków MKiDN w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „EtnoPolska”.

W strukturze Gminnej Biblioteki Publicznej poza biblioteką w Karnicach funkcjonuje też punkt filialny w Cerkwicy. Księgozbiór biblioteki w Karnicach obejmuje 11 470 woluminów, a biblioteki w Cerkwicy 8 945 woluminów. W 2024 r. zakupiono 857 nowych książek za kwotę 22 607,77 zł. Ze środków budżetu gminy wydatkowano na zakupy 18 107,77 zł, a z dotacji MKiDN 4 500,00 zł. GBP włączyła się w ogólnopolskie akcje takie jak „Ogólnopolski Dzień Czytania” czy Mała Książka, Wielki Człowiek”, współorganizowała Mały Konkurs Recytatorski, do osób z problemami zdrowotnymi skierowana jest dostarczanie książek na telefon. W 2024 r. odnotowano łącznie w bibliotekach 338 czytelników, 3 529 wypożyczeń oraz 763 udostępnienia literatury na miejscu.

Tabela 2 Liczba czytelników i wypożyczeń w 2024 r.

Wyszczególnienie zdarzeń	Liczba czytelników	Liczba wypożyczeń	Liczba udostępnień na miejscu
Biblioteka w Karnicach	214	2 135	511
Filia biblioteczna w Cerkwicy	124	1 394	252
Razem:	338	3 529	763

Źródło: Raporty o stanie gminy Karnice za rok 2024, s. 66.

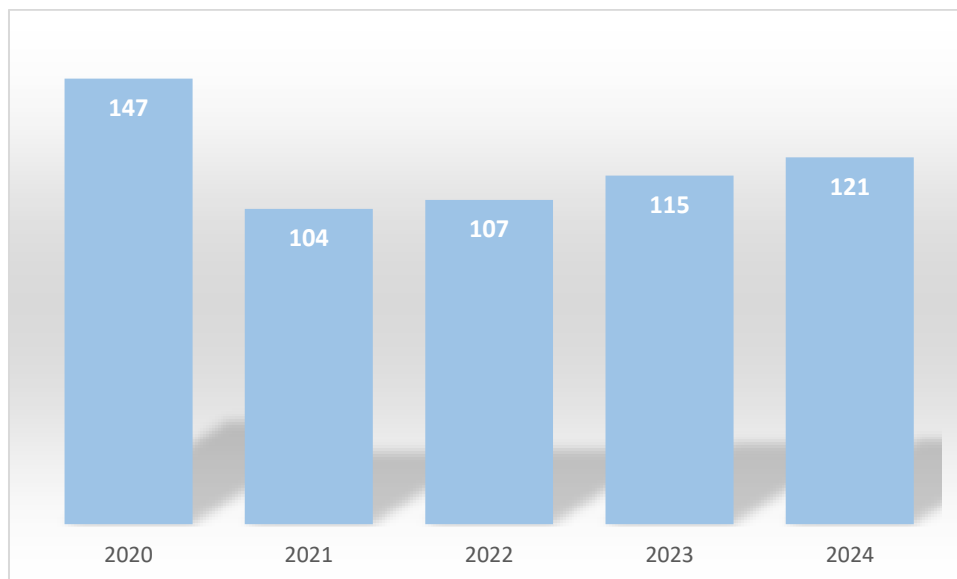
Gmina Karnice dysponuje stadionem sportowym z zapleczem w Cerkwicy. Boiskami ze sztuczną nawierzchnią przy szkołach w Karnicach (Orlik 2012) i w Cerkwicy (wielofunkcyjne). W Karnicach przy Zespole Szkół Publicznych znajduje się także hala sportowa z siłownią.

Instytucje kultury na terenie gminy Karnice działają prężnie aktywizując mieszkańców gminy w zakresie kulturalnym, integracyjnym, edukacyjnym i rekreacyjnym. Stanowią instytucje, które przyczyniają się integracji różnych grup społecznych. Organizując różnorodne działania na rzecz dzieci, młodzieży, osób starszych i seniorów zaspokajają potrzeby mieszkańców do kultury, rekreacji i rozwijania własnych zainteresowań. Jednakże w celu zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy w dostępie do obiektów sportowych i miejsc rekreacyjnych widoczna jest potrzeba dalszej rozbudowy infrastruktury społecznej, która rozwijałaby pasję i zainteresowania wszystkich mieszkańców gminy i była przy tym w pełni dostępna dla potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, osób starszych, z niepełnosprawnościami itp.

8. Bezrobocie

W 2024 r. na terenie gminy Karnice odnotowano łącznie 121 osób bezrobotnych, w tym 69 kobiet i 52 mężczyzn. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w gminie w ostatnim okresie 4 lat nieznacznie się zwiększyła. Widoczny jest mały lecz systematyczny wzrost liczby osób bezrobotnych w gminie.

Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych w gminie Karnice w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Powyższe dane wskazują, że bezrobocie nie stanowi głównego problemu społecznego w gminie. Istotną uwagę jednak w kontekście rynku pracy należy zwrócić na osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup: kobiety, osoby młode do 30 roku życia, osoby starsze – po 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Analizując sytuację liczby osób bezrobotnych w gminie Karnice można

stwierdzić, że największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik bezrobotnych kobiet, które jednocześnie mogą należeć do osób długotrwale bezrobotnych.

W 2024 r. odnotowano 38 osób długotrwale bezrobotnych. Tyle samo odnotowano bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co może świadczyć o problemach ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby starsze, których liczba w analizowanych latach nie uległa większym zmianom. Największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w grupie osób długotrwale bezrobotnych (-22 osoby).

Tabela 3 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2024

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2020	90	47	44	60
2021	69	26	41	48
2022	69	26	39	37
2023	66	31	36	36
2024	69	21	38	38

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Przyczyny bezrobocia wśród kobiet są zróżnicowane. Czasami jest wynikiem czy koniecznością sprawowania opieki nad osobami wymagającymi wsparcia. Niekiedy kobiety posiadają niższy poziom kwalifikacji zawodowych, mają ograniczone doświadczenie w pracy czy na rynku pracy brakuje ofert zatrudnienia odpowiadających ich kompetencjom.

W związku z tym ważne jest, aby władze samorządowe we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy systematycznie obserwowały sytuację kobiet na lokalnym rynku pracy, aby móc skutecznie odpowiadać na ich potrzeby związane z aktywizacją zawodową.

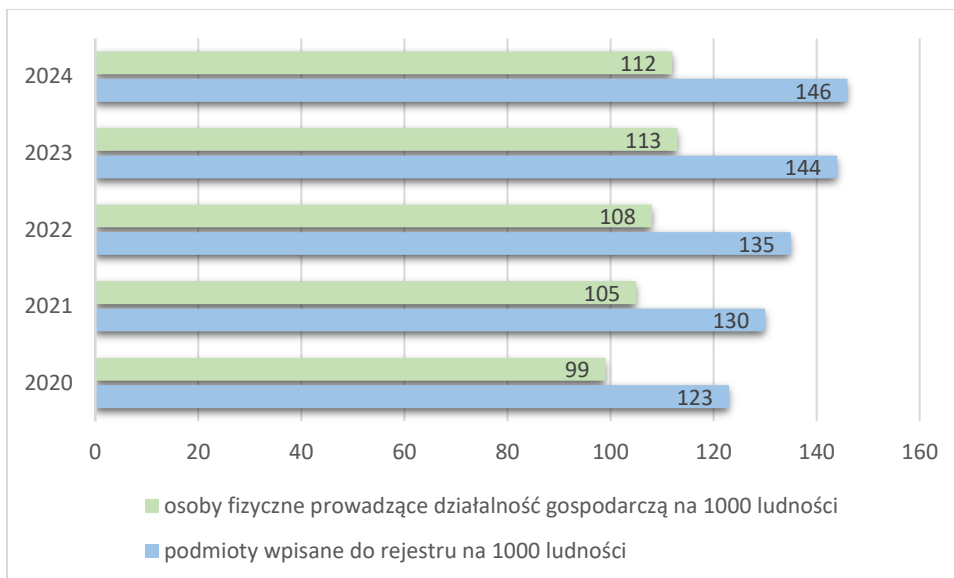
Z tego względu niezbędne jest stałe monitorowanie sytuacji na rynku pracy w gminie Karnice oraz kontynuowanie działań we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy mających na celu zmniejszenie poziomu bezrobocia. Do kluczowych zadań polityki społecznej samorządu powinno należeć m.in. prowadzenie inicjatyw aktywizacyjnych, organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje, analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych, a także dostosowywanie kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy. Szczególna

uwaga powinna być poświęcona osobom pozostającym bez pracy przez długi czas oraz kobietom borykającym się z trudnościami w znalezieniu zatrudnienia.

9. Podmioty gospodarcze

Gmina Karnice charakteryzuje się powolnie wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych pomiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie gminy. Według danych GUS w ewidencji statystycznej REGON w 2024 r. na 1000 ludności na terenie gminy zarejestrowanych było 146 podmiotów gospodarczych, w tym zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. Liczba podmiotów w 2024 r. zwiększyła się w stosunku do roku 2020 o 23 podmioty. Na 146 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności, aż 112 podmiotów prowadzonych była przez osoby fizyczne.

Wykres 9 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w gminie Karnice w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

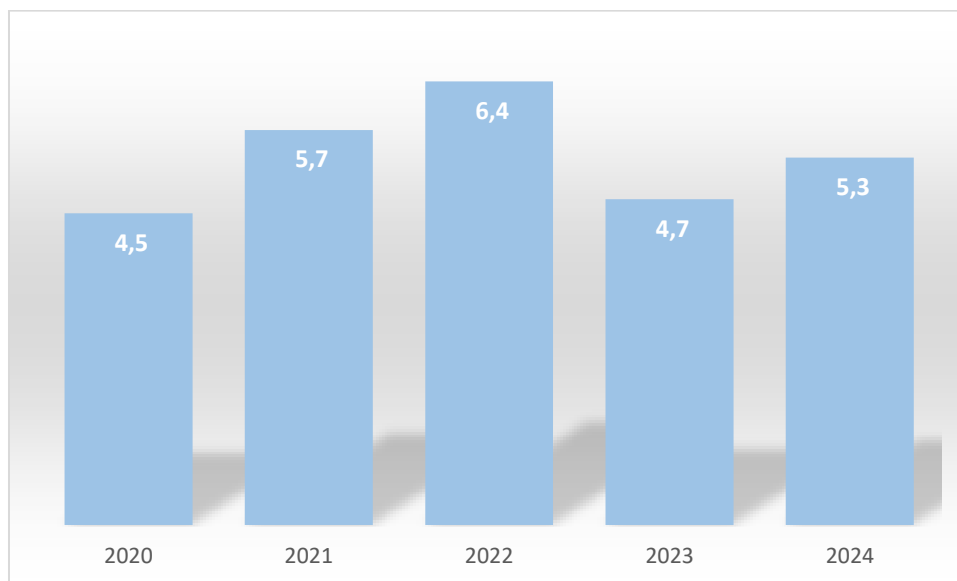
Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w gminie w 2024 r. zarejestrowanych podmiotów gospodarczych było 368, w tym o statusie „aktywny” 215. Były to głównie małe firmy. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe zakłady rodzinne. Załedwie 8 firm działających na terenie gminy zatrudnia powyżej 9 pracowników.

Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: usługi ogólnobudowlane, handel artykułami spożywczo-przemysłowymi (małe rodzinne sklepy), obróbka drewna, handel i naprawy

pojazdów samochodowych. Istotną rolę w rozwoju funkcji turystycznej odgrywa gastronomia usytuowana w pobliskiej gminie Rewal.

W 2024 r. wskaźnik udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wynosił 5,3, co wskazuje, że w ostatnim roku widoczna była tendencja zamykania działalności gospodarczych na terenie gminy.

Wykres 10 Liczba podmiotów rejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Uwarunkowania gospodarcze silnie oddziałują na uwarunkowania społeczne mieszkańców gminy. Spowolnienie rynku gospodarczego w wyniku pandemii, wysokiej inflacji, konfliktu zbrojnego w Ukrainie przyczyniło się do kryzysu gospodarczego na rynku ogólnopolskim oraz likwidacji wielu przedsiębiorstw i miejsc pracy. Można wnioskować, że rynek zatrudnienia i rynek przedsiębiorczy w gminie Karnice został zachwiany przez zewnętrzne uwarunkowania, o czym świadczy stosunek podmiotów wyrejestrowywanych z ewidencji przedsiębiorstw po roku 2020.

W ramach prowadzenia polityki społecznej na obszarze gminy istotne jest bieżące obserwowanie sytuacji lokalnych firm, szczególnie małych przedsiębiorstw, które zatrudniają ograniczoną liczbę pracowników. To właśnie one są najbardziej podatne na negatywne skutki sytuacji kryzysowych. Dlatego gmina powinna dostrzegać potrzeby lokalnego biznesu i aktywnie wspierać jego rozwój poprzez oferowanie doradztwa, pomocy prawnej czy dostępu do informacji niezbędnych do prowadzenia działalności.

Efektywna współpraca pomiędzy lokalnym samorządem a prywatnymi podmiotami gospodarczymi powinna opierać się na wzajemnym zaufaniu, otwartości na dialog oraz gotowości do podejmowania wspólnych działań. Taka współpraca odgrywa również istotną rolę w tworzeniu lokalnych miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych osób, które dopiero rozpoczynają swoją aktywność zawodową.

10. Zasoby przyrodnicze i turystyczne

Gmina Karnice ze względu na swoje położenie posiada duży potencjał kulturowy i przyrodniczy. Gmina ma charakter rolniczy, sąsiaduje z miejscowościami nadmorskimi oraz dysponuje atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi.

Przez miejscowości gminne przejeżdża kolej wąskotorowa, która prowadzi z Gryfic do miejscowości nadmorskich tj.: Trzęsacz, Śliwin, Rewal, Niechorze, Pogorzelica. Z Pobierowa do Dreżewa prowadzi szlak „Pobrzeża Rewalskiego”, a przez Cerkwicę biegnie drugi szlak Św. Jakuba. Biorąc pod uwagę wszystkie walory gminy Karnice można stwierdzić, że posiada dobre uwarunkowania do szerzenia obecnej bazy turystycznej i agroturystycznej. W znacznej mierze przydatność rozwoju letniskowego i turystycznego posiadają miejscowości leżące w pobliżu pasa nadmorskiego, tj.: Lędzin, Skalno, Konarzewo, Dreżewo, Janowo, Drozdowo, i Pogorzelica.

Fotografia 1 Nadmorska Kolej Wąskotorowa



Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Karnice na lata 2021-2028, s. 60.

Gmina Karnice to spokojna, typowo rolnicza gmina wiejska, której krajobraz tworzą rozległe pola, łąki i lasy, przeplatane niewielkimi rzekami i jeziorami. Choć sama nie leży bezpośrednio nad Bałtykiem, jej atutem jest bliskość morza – do nadmorskich kurortów takich jak Rewal, Niechorze czy Pogorzelica można stąd dotrzeć w zaledwie kilkanaście minut. Dzięki temu Karnice stanowią doskonałą bazę dla osób poszukujących ciszy i wytchnienia z dala od gwaru turystycznych miejscowości.

Turystyczny potencjał gminy opiera się przede wszystkim na jej naturalnych walorach krajobrazowych. Znaczną część obszaru zajmują użytki rolne i lasy, które sprzyjają turystyce pieszej, rowerowej i przyrodniczej. W okolicach wsi Skalno znajduje się rezerwat „Liwa Łuża” – cenione miejsce dla miłośników ornitologii, położone na trasie wędrówek ptaków.

Fotografia 2 Karnice – galeria



Źródło: www.karnice.pl

Na turystów czeka tu wiele zabytków i obiektów historycznych, które przypominają o bogatej przeszłości tych ziem. W samych Karnicach znajduje się gotycki kościół pw. św. Stanisława Kostki z XV wieku oraz neogotycka kaplica rodu von Elbe. W pobliskiej Cerkwicy warto odwiedzić kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa i tzw. Studnię św. Ottona, związaną z legendą o chrystianizacji Pomorza. W Dreżewie zachował się natomiast XIX-wieczny pałac von Boninów otoczony zabytkowym parkiem.

Fotografia 3 Zabytki na terenie gminy Karnice

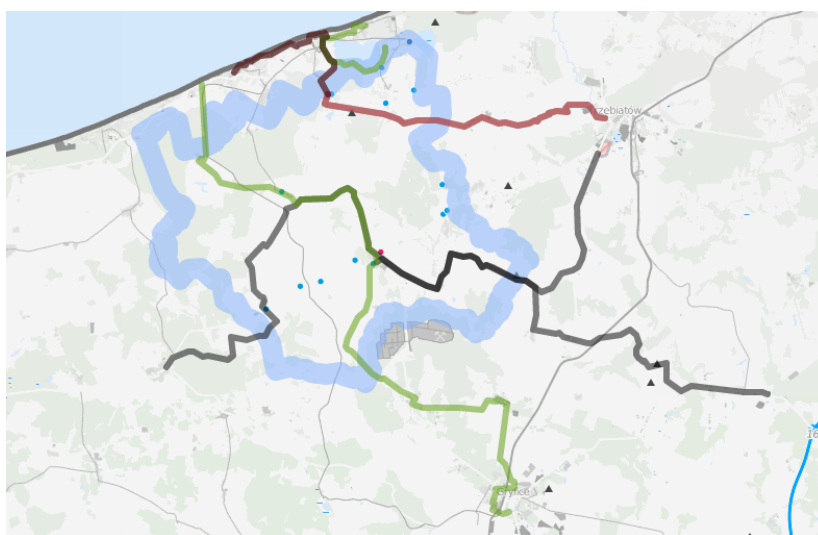




Źródło: www.karnice.pl

Na terenie gminy Karnice znajduje się 143,1 km szlaków turystycznych, głównie pieszych i rowerowych.

Mapa 1 Szlaki turystyczne w gminie Karnice



Źródło: <http://www.turystykawgminie.pl/karnice>

Choć infrastruktura turystyczna nie jest rozbudowana, w gminie działa kilka gospodarstw agroturystycznych i pensjonatów, oferujących noclegi w kameralnych warunkach.

Miejscowości takie jak Lędzin, Czaplin Mały czy Karnice zapewniają spokojny wypoczynek i bezpośredni kontakt z przyrodą. Coraz większą popularnością cieszy się tu turystyka wiejska i ekoturystyka, nastawiona na autentyczne doświadczenia, lokalne jedzenie i życie w rytmie natury.

Karnice przyciągają przede wszystkim turystów ceniących spokój, naturę i autentyczność. To idealne miejsce na rowerowe lub piesze wędrówki, rodzinny wypoczynek z dala od

tłumów oraz odkrywanie historii i tradycji Pomorza Zachodniego. Dzięki swojemu położeniu i nieskażonemu krajobrazowi gmina Karnice stanowi harmonijne połączenie natury, kultury i ciszy, której coraz częściej poszukują współcześni podróżnicy.

Gmina Karnice posiada ogromny potencjał w zakresie rozwoju turystyki zrównoważonej, rekreacji przyrodniczej i agroturystyki. Zachowane walory środowiskowe, czyste powietrze, duży udział terenów zielonych oraz rozwijająca się infrastruktura stwarzają dogodne warunki do wypoczynku i inwestycji w sektorze turystyki.

Charakterystyka pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Stanowi ona jedno z podstawowych działań każdego samorządu. Pomoc społeczna wpływa na funkcjonowanie całego społeczeństwa w ramach prawidłowego rozwoju kapitału ludzkiego, stanowi o rozwoju społecznym gminy, jest ważnym czynnikiem przezwyciężania trudności występujących na terenie gminy wśród społeczeństwa lokalnego. Realizacja zadań pomocy społecznej to także ważny czynnik kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, gdyż kreuje zadania samorządu w zakresie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Karnice jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach (zwany dalej OPS lub Ośrodek). Celem działania Ośrodka jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Działalność Ośrodka ma na celu również wspieranie mieszkańców gminy skutkujące poprawą jakości ich życia oraz zapobiegające wykluczeniu społecznemu. Pomoc społeczna w miarę możliwości ma doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ośrodek:

- jest bezpośrednim organizatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z polityki społecznej państwa i gminy, realizując zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej, a ponadto wynikające z rządowych programów pomocy społecznej lub z innych aktów prawnych;
- realizuje inne zadania, wykonywane na podstawie zawartych porozumień z innymi jednostkami lub podmiotami określających zakres realizacji i źródło finansowania

zadania oraz powierzone do realizacji na podstawie ustaw przez właściwe organy np. realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, pomocy materialnej dla uczniów.

- koordynuje realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i innych, których celem jest integracja osób z grup szczególnego ryzyka;
- może kierować wnioskami o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami.

Do zadań Ośrodka w szczególności należy:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk i problemów rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- pobudzanie aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;
- wykonywanie innych zadań określonych przepisami prawa oraz wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych.

Ośrodek realizuje programy mające na celu m.in. przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, w tym projekty systemowe i konkursowe współfinansowane ze środków Unii Europejskiej. Od 2025 r. realizuje także Program Funduszy Europejskich na Pomoc Żywnościową - wydawanie skierowań oraz rola organizacji partnerskiej lokalnej w celu dystrybucji żywności dla potrzebujących mieszkańców gminy.

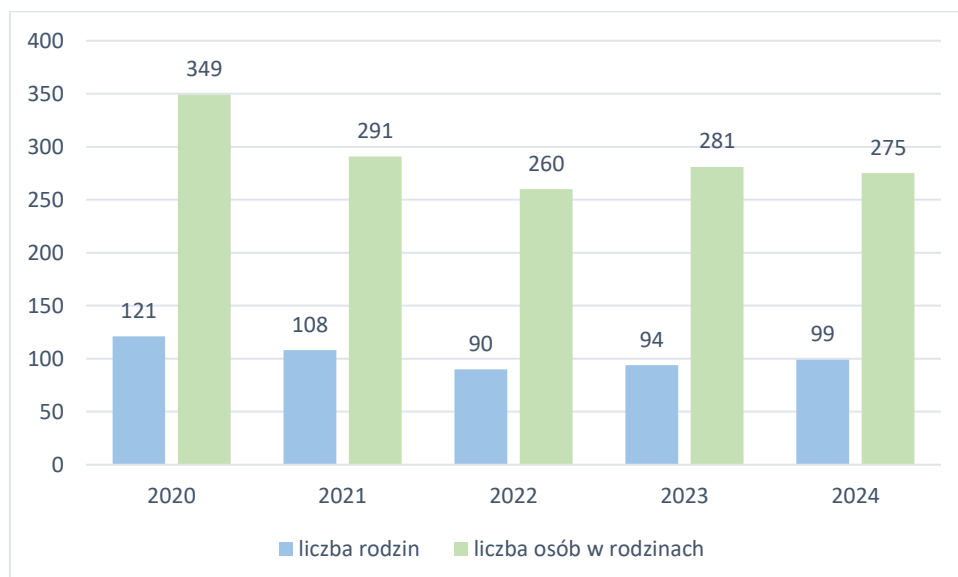
Ważnym aspektem współczesnej pracy pracowników socjalnych jest świadczenie pracy socjalnej oraz identyfikowanie potrzeb wynikających z potrzeb społecznych. Pomoc społeczna dokonuje analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy

społecznej, a także realizuje zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb społecznych. Rozwija nowe formy pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

1. Beneficjenci pomocy społecznej

Na terenie gminy Karnice liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w analizowanych latach 2020-2024 przyjmowała wartości spadkowe do roku 2022. Od tego okresu widoczny jest niewielki wzrost liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy. W 2024 r. z pomocy społecznej skorzystało 99 rodzin, w których odnotowano 275 osób.

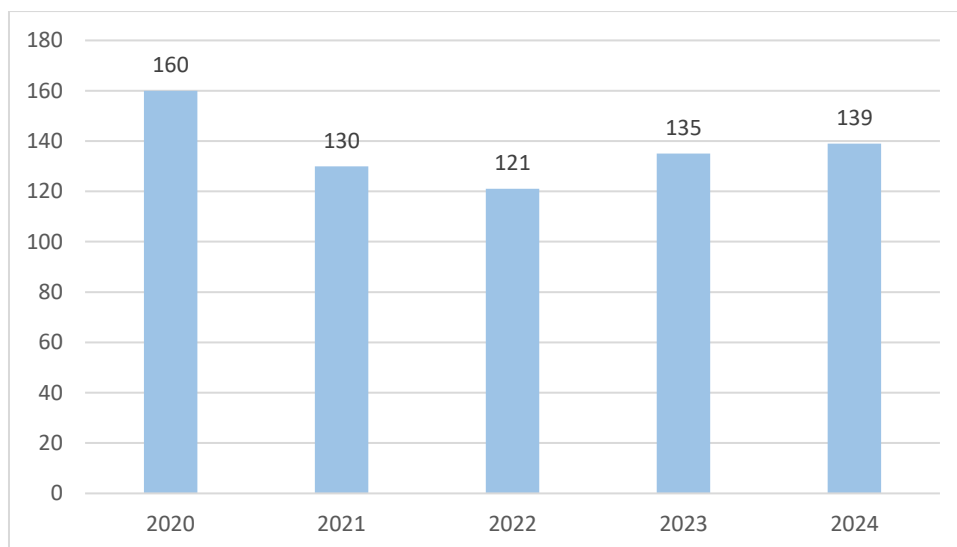
Wykres 11 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Karnice w latach 2020-2024



Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

W 2024 r. wydano decyzje przyznające świadczenia z pomocy społecznej pieniężne i niepieniężne ogółem dla 139 osób - 252 osoby w rodzinie. W porównaniu z rokiem 2020 odnotowano spadek liczby osób o 21 osób, choć widoczny jest wzrost liczby osób w stosunku do 2022 r. (o 18 osób).

Wykres 12 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w latach 2020-2024



Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Uwzględniając kryterium wieku i płci liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej według wypłaconych świadczeń w 2024 r. został uwzględniona w poniższej tabeli. Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej to osoby wieku produkcyjnym (73 osoby), w tym 40 mężczyzn i 33 kobiety. W wieku przedprodukcyjnym z pomocy społecznej skorzystało 59 osób, w tym 33 mężczyzn i 26 kobiet, a w wieku poprodukcyjnym z pomocy społecznej skorzystało 20 osób (w tym 15 kobiet i 4 mężczyzn).

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.

Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Przedprodukcyjny	59	26	33
Produkcyjny	73	33	40
Poprodukcyjny	20	15	5

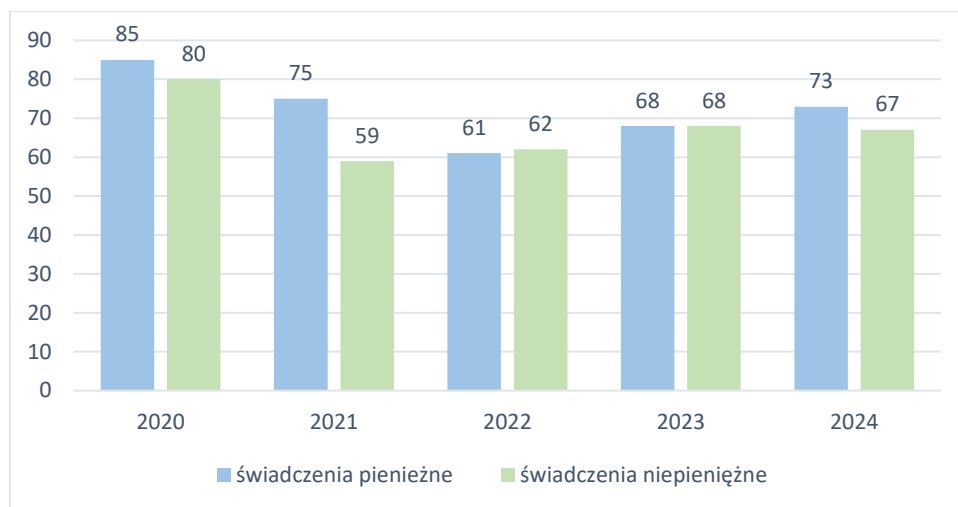
Źródło: dane z Oceny zasobów pomocy społecznej w 2024 r.

2. Świadczenia z pomocy społecznej

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które korzystają ze wsparcia OPS może mieć postać finansową lub niefinansową. W 2024 r. udzielono łącznie 8 510 świadczeń niepieniężnych oraz 861 świadczeń pieniężnych. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w analizowanych latach przyjmuje wartości malejące, choć również od 2022 r. widoczny jest niewielki wzrost liczby osób korzystających

ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W 2024 r. świadczenia pieniężne przyznano 67 osobom, a ze świadczeń niepieniężnych skorzystały 73 osoby.

Wykres 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024



Źródło: dane z Oceny zasobów pomocy społecznej w 2024 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach przyznaje zasiłki stałe, celowe i zasiłki okresowe. W latach 2020-2024 widoczny jest spadek liczby rodzin korzystających z pomocy w formie zasiłków okresowych, w pozostałych zasiłkach liczba rodzin z nich korzystająca utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2024 r. zasiłek stały przyznano 26 rodzinom, w których przebywało 32 osoby. Zasiłek okresowy przyznano 30 rodzinom (65 osób). Liczba rodzin korzystająca z zasiłków celowych wynosiła 50 (132 osoby). Specjalny zasiłek celowy przyznano 4 rodzinom, w których przebywało 7 osób.

Tabela 5 Liczba rodzin osób objętych pomocą w formie zasiłków w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Zasiłek stały	25	31	22	27	21	21	22	23	26	32
Zasiłek okresowy	43	92	38	72	22	42	28	53	30	65
Zasiłek celowy	48	121	50	141	41	122	47	139	50	132
Specjalny zasiłek celowy	4	13	3	6	4	12	6	15	4	7

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Zmianom natomiast uległa kwota wypłacanych zasiłków, w szczególności widoczny jest wzrost wysokości wypłacanych zasiłków celowych. W 2024 r. koszt wypłaconych zasiłków stałych wynosił 212 945,00 zł, co w porównaniu z 2020 r. wskazuje na wzrost o 76 688,00 zł. W analizowanych latach wzrosła również wartość wypłacanych zasiłków celowych, a zmniejszyła się wartość wypłacanych zasiłków okresowych.

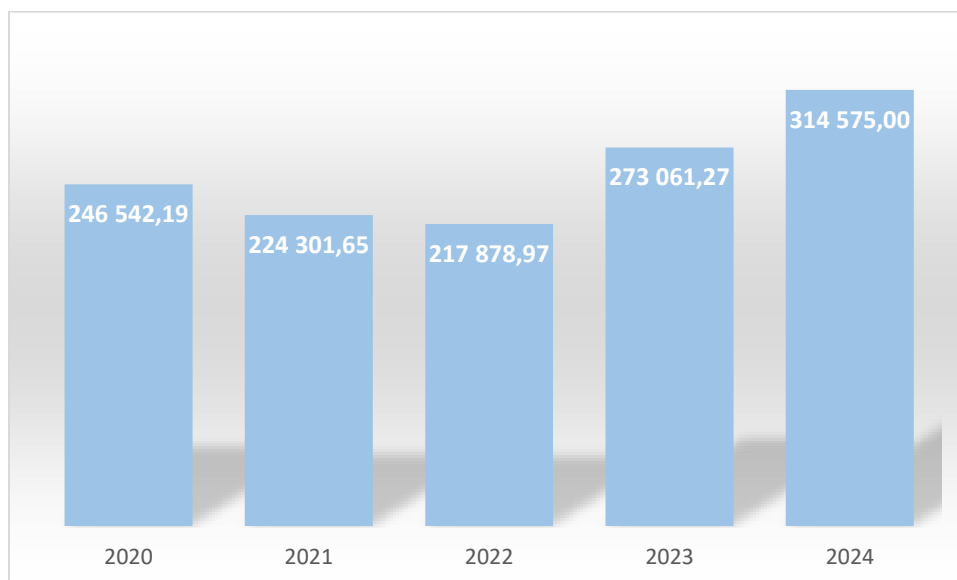
Tabela 6 Kwota wypłacanych zasiłków w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Zasiłek stały	136 257,00	124 720,00	134 137,00	137 078,00	212 945,00
Zasiłek okresowy	72 437,00	58 928,00	44 717,00	58 667,00	46 772,00
Zasiłek celowy	36 200,00	41 404,00	39 680,00	71 814,00	53 508,00
Specjalny zasiłek celowy	1 240,00	950,00	750,00	2 850,00	1 350,00

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Łącznie w analizowanym okresie lat 2020-2024 wydatki na świadczenia pieniężne w gminie Karnice uległy zwiększeniu, przyjmując wartość 314 575 zł w roku 2024.

Wykres 14 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2020-2024



Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Mimo, że w ostatnich latach ogólna liczba osób korzystających z pomocy finansowej oferowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach uległa zmniejszeniu, widoczny jest wzrost liczby osób korzystających ze pomocy ośrodka. Może być to spowodowane

zachodzącymi niepokojącymi sygnałami na rynku pracy i wzrastających opiekuńczo-wychowawczych rodzin, problemami przemocy domowej.

Tym samym zakres obowiązków pracowników socjalnych ulega przeobrażeniom, a ogólny spadek liczby osób korzystających w pomocy społecznej, jaki miał miejsce w ostatnich 5 latach, wcale nie wpływa na mniejszy zakres ich obowiązków. Obecnie praca socjalna jest świadczona na rzecz wszystkich mieszkańców – niezależnie od ich sytuacji dochodowej – i przyjmuje formę m.in. poradnictwa oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Pracownicy socjalni coraz częściej mierzą się z problemami, które mają swoje źródło w braku umiejętności życiowych, zerwanych relacjach rodzinnych, samotności osób starszych czy niespodziewanych sytuacjach życiowych. Ich praca przybiera charakter szeroko rozumianego wsparcia społecznego, obejmującego osoby szczególnie narażone na wykluczenie i marginalizację. Współczesny pracownik socjalny to osoba, która nie tylko zajmuje się pomocą finansową, ale również aktywnie działa w przypadkach rozpadu więzi rodzinnych, uzależnień, problemów wychowawczych, niepełnosprawności i chorób wśród seniorów.

Wydarzenia ostatnich lat – jak pandemia COVID-19 – unaocznily, jak szeroki i elastyczny musi być zakres pracy socjalnej. W czasie izolacji szczególną opieką otoczono seniorów, którym dostarczano nie tylko środki materialne, ale i codzienną pomoc. Z kolei wojna w Ukrainie postawiła pomoc społeczną przed nowym, wyjątkowo wymagającym wyzwaniem.

Pracownicy socjalni wspierali uchodźców nie tylko materialnie, ale również pomagali im w znalezieniu zakwaterowania, pracy, integracji społecznej oraz edukacji i adaptacji dzieci w nowym środowisku. Udzielanie wsparcia psychologicznego i organizacja dostępu do kultury czy zajęć fizycznych również stały się istotnym aspektem tej pracy. Była to pomoc, której nie da się wyrazić liczbowo – oparta na zaangażowaniu, empatii i wrażliwości.

Obecne kryzysy ekonomiczne, takie jak rosnące koszty życia, inflacja, niedobory opału czy wysokie raty kredytów, wywołują pogorszenie kondycji psychicznej wielu osób. Pracownicy socjalni coraz częściej napotykają problemy związane z lękiem, niepewnością i brakiem stabilizacji wśród mieszkańców. To prowadzi do wzrostu zapotrzebowania na poradnictwo, kontrole środowiskowe i stałe wsparcie – zwłaszcza dla osób samotnych, chorych i starszych, które często nie są w stanie samodzielnie radzić sobie z codziennością.

3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej

Osoby korzystające z pomocy społecznej w formie przyznawanych zasiłków borykają się z różnymi problemami. Według danych z Ośrodka w 2024 r. ze świadczeń pieniężnych skorzystały 52 rodziny jednoosobowe oraz 43 rodziny wieloosobowe. Ze świadczeń pieniężnych skorzystały 44 rodziny jednoosobowe i 27 wieloosobowe. Z kolei ze świadczeń niepieniężnych z pomocy skorzystało 9 rodzin jednoosobowych i 30 wieloosobowych.

Tabela 7 Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2024 r.

Typy rodzin	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
Jednoosobowe	52	44	9
wieloosobowe	43	27	30

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Do głównych powodów udzielania pomocy społecznej w 2024 r. należały przede wszystkim: niepełnosprawność, bezrobocie oraz ubóstwo. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego rodzinom z terenu gminy w latach 2020-2024.

Tabela 8 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Karnice w latach 2020-2024

Powód przyznanej pomocy	2020	2021	2022	2023	2024
	liczba rodzin				
Alkoholizm	6	6	1	1	7
Bezdomność	1	2	1	1	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	7	2	3	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	4	4	4	1	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2	1	6	4	5
Bezrobocie	32	26	22	27	34
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	31	19	18	18	20
Niepełnosprawność	38	38	42	41	36
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	11	17	19	17

Powód przyznanej pomocy	2020	2021	2022	2023	2024
	liczba rodzin				
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	0	0	0	0
Ubóstwo	35	39	24	25	31
Zdarzenia losowe	3	0	0	3	0

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Analiza danych ujętych w powyższym zestawieniu wskazuje, iż najczęściej z pomocy społecznej korzystają osoby z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, a także ubóstwa i bezrobocia. Najwięcej świadczeń w 2024 r. przyznano z powodu wielodzietności (4 094 świadczenia), bezrobocia (2 975), niepełnosprawności (2 279) oraz kolejno z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (1 904) i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (1 275).

Tabela 9 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
Wielodzietność	4 094	4 044	50
Bezrobocie	2 975	2 616	359
Niepełnosprawność	2 279	1 984	295
Długotrwała lub ciężka choroba	1 904	1 616	288
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	1 275	1 268	7

Źródło: dane z Oceny zasobów pomocy społecznej w 2024 r.

4. Wsparcie w postaci dożywiania

Pomoc w zakresie dożywiania realizowana była w ramach realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”. Na terenie gminy Karnice ze wsparcia w zakresie dożywiania skorzystało 64 rodzin, w tym 74 osoby dorosłe i 68 dzieci. Liczba rodzin korzystająca z programu w analizowanym okresie nie uległa dużym zmianom (- 4 rodziny). O 2 osoby zwiększyła się liczba osób korzystających z posiłku, a spadła liczba dzieci o 17 dzieci.

Tabela 10 Liczba osób korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	68	59	57	68	64
Liczba osób dorosłych	72	74	56	76	74
Liczba dzieci	85	64	69	72	68

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach udzielał pomocy w formie posiłków w szkole dla dzieci oraz zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności na podstawie Uchwał Rady Gminy Karnice. Na realizację programu w 2024 r. zostały wydane środki łącznie w wysokości 65 525,00 zł. W ramach programu pomocą objęto 142 osoby, w tym 12 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej i 44 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

5. Świadczenia i usługi opiekuńcze

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia pomocy społecznej znaczną grupę stanowią osoby z niepełnosprawnościami. Ze względu na ograniczenia, głównie fizyczne, są one szczególnie narażone na ryzyko marginalizacji i wykluczenia z życia społecznego. Istotną barierą w ich integracji z otoczeniem jest niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. Brak odpowiedniej infrastruktury ogranicza ich udział w życiu lokalnej społeczności. Równie poważnym problemem jest niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej, w tym usług geriatrycznych, co wpływa negatywnie na jakość życia tej grupy.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., każdej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych czynników nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych – podstawowych lub specjalistycznych. Z takiego wsparcia mogą także skorzystać osoby, które co prawda mają rodzinę lub bliskich, ale ci – z różnych względów – nie są w stanie zapewnić im niezbędnej pomocy.

Wraz z rozwojem medycyny i poprawą warunków bytowych, średnia długość życia w Polsce systematycznie się wydłuża. Niestety, podeszły wiek często wiąże się z osłabieniem zdrowia oraz schorzeniami typowymi dla seniorów. Starsze osoby coraz częściej żyją samotnie,

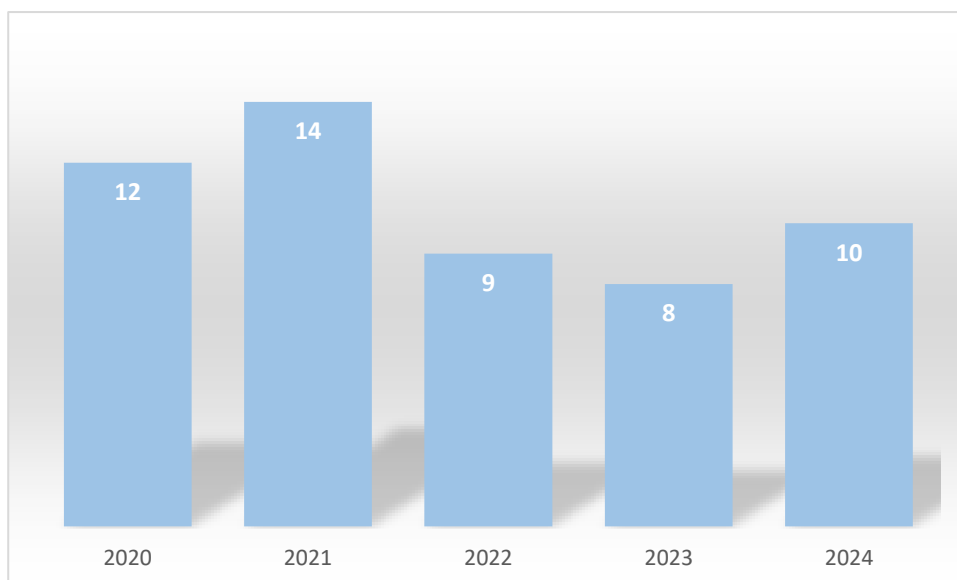
ponieważ tradycyjny model rodziny wielopokoleniowej stopniowo zanika. Brak codziennego wsparcia ze strony najbliższych oraz problemy zdrowotne sprawiają, że wiele z nich nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować.

Starzenie się społeczeństwa stawia przed systemem pomocy społecznej nowe wyzwania.

Niezbędny staje się rozwój usług opiekuńczych oraz tworzenie działań, które sprzyjają aktywizacji seniorów i ich większemu udziałowi w życiu społecznym gminy. Skuteczne wsparcie tej grupy wymaga nie tylko pomocy fizycznej, ale również działań integracyjnych i profilaktycznych, które przeciwdziałają izolacji i samotności.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w różnym wymiarze godzinowym w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego. Analiza danych tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazuje, że w 2024 r. z usług opiekuńczych skorzystało 10 osób. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych zmniejszyła się w porównaniu z latami wcześniejszymi, ale widoczny jest ich wzrost od roku 2022.

Wykres 15 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024



Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Najwięcej osób korzystających z usług opiekuńczych to osoby samotnie mieszkające lub posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania. Konieczność zapewnienia im pomocy wynika z faktu, iż rodzina nie jest w stanie zapewnić opieki, zwłaszcza w godzinach

przedpołudniowych, ze względu na wykonywanie pracy zawodowej. Dodatkowo na terenie gminy staje się coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych. Taka sytuacja wymaga rozwijania systemu oparcia środowiskowego dla tej grupy osób, w tym zapewnienia oferty usług opiekuńczych, pomocy socjalnej, edukacyjnej, kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej.

Mieszkańcy gminy korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych wypłacanych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. W 2024 r. udzielono łącznie 1 532 świadczenia opiekuńcze ogółem oraz 256 świadczeń pielęgnacyjnych. Liczba świadczeń opiekuńczych zmniejszyła się w analizowanym okresie lat 2020-2024, a liczba świadczeń pielęgnacyjnych uległa wzrostowi, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Karnice w latach 2020-2024

Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalny zasiłek opiekuńczy	56	30	7	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała do 21 roku życia	409	429	435	467	452
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	438	313	264	253	238
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	522	434	452	506	545
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	48	48	48	48	32
Świadczenia opiekuńcze ogółem	1 664	1 495	1 489	1 545	1 532
Świadczenie pielęgnacyjne	191	241	283	271	265
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	1 417	1 224	1 199	1 274	1 267

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Oprócz realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz o świadczeniach rodzinnych Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach w 2024r. realizował następujące Programy:

Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością

Celem programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” było upowszechnienie usług asystencji osobistej i zwiększenie szans osób z niepełnosprawnością na prowadzenie

bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Wsparciem zostało objętych 6 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Zatrudniono 4 asystentów na umowę zlecenie. Łączna kwota środków wykorzystana na realizację Programu w ubiegłym roku to 148 974,00 zł. Wykonanych zostało 2 978 godzin usług asystencji osobistej.

Opieka wytchnieniowa

Celem Programu „Opieka wytchnieniowa” było wsparcie członków rodzin lub opiekunów poprzez doraźne, czasowe przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Usługami opieki wytchnieniowej zostało objętych 4 opiekunów osób niepełnosprawnych. Zatrudniono 5 osób na umowę zlecenie. Łączna kwota środków wykorzystana na realizację usług opieki wytchnieniowej wyniosła 30 768,64 zł. Zrealizowanych zostało 635 godzin usług opieki wytchnieniowej.

Program „Opieka 75+”

W 2024r. gmina przystąpiła do realizacji programu „Opieka 75+”. Celem programu była poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub są osobami samotnie gospodarującymi, a rodzina nie jest w stanie zapewnić należytej opieki. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację programu wyniosła 29 475,11 zł. Zrealizowane zostały 833 godziny usług opiekuńczych.

Korpus Wsparcia Seniorów

W 2024r. gmina przystąpiła również do realizacji Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Jego celem była poprawa bezpieczeństwa osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. „opieki na odległość”. W ramach Programu gmina uzyskała dofinansowanie na zakup i koszty użytkowania opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa. Program skierowany był do mieszkańców gminy w wieku powyżej 60 lat, których stan zdrowia wymaga stałego monitorowania podstawowych funkcji życiowych. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację programu wyniosła 23 819,14 zł. Z programu skorzystało 14 osób, z tego 12 kobiet i 2 mężczyzn. Do Centrum Obsługi Zgłoszeń wpłynęły 204 zgłoszenia, w większości wystarczającą pomocą było udzielenie porady telefonicznej.

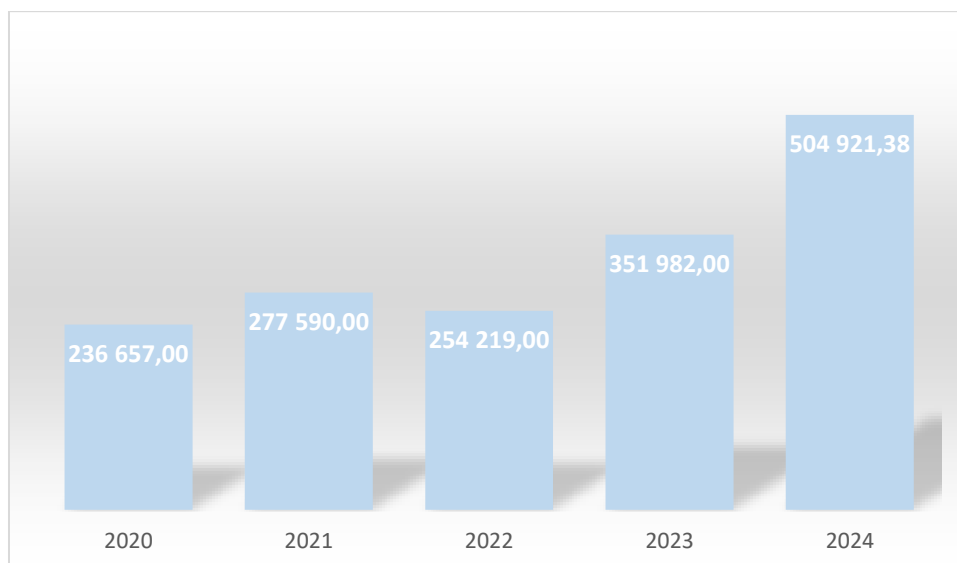
W kontekście rozwoju społecznego gminy należy rozwinąć system opieki instytucjonalnej dla seniorów z terenu gminy, aby tym samym minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego wśród tej grupy mieszkańców i wesprzeć rodziny wymagające wsparcia w zakresie zapewnienia opieki osobom starszym i zależnym. Zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla osób schorowanych, starszych i z niepełnosprawnościami będzie stanowił jeden z głównych kierunków rozwoju polityki społecznej państwa polskiego, z uwagi na starzenie się społeczeństwa oraz wzrastające potrzeby opiekuńcze dla osób starszych i samotnych.

Domy Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę wymagającą tej formy wsparcia kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2024 r. ponoszono odpłatność za pobyt 10 osób w Domach Pomocy Społecznej w: Jarominie Gryficach, Żydowie, Białogardzie, Nowogardzie. Poniesiono wydatki w wys. 504 921,38 zł. Wydatki ponoszone przez gminę stanowią uzupełnienie odpłatności mieszkańców, którzy zobowiązani są do wnoszenia opłaty zgodnie z art. 61 ustawy o pomocy społecznej, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu. W 2024 r. skierowano i umieszczono 1 nową osobę do domu pomocy społecznej na podstawie postanowienia sądu.

Wykres 16 Kwota odpłatności za pobyt w DPS w latach 2020-2024



Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Kwota wypłacanych środków na pokrycie odpłatności za pobyt mieszkańców w DPS systematycznie rośnie, co wynika głównie z faktu wzrostu cen i wyższych odpłatności za utrzymanie i opiekę osób w domach pomocy społecznej. Liczba osób przebywających w DPS nieznacznie się zmieniła w analizowanym okresie (2020 r. – 8 osób, 2021 r. – 8 osób, 2022 r. – 7 osób, 2023 r. – 10 osób, 2024 r. – 10 osób).

6. Wspieranie rodziny

Asystent rodziny

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Zadaniem asystenta jest także informowanie, poradnictwo, wskazywanie możliwości postępowania w sytuacjach trudnych, modelowanie jak i mediacja. Asystent wykonuje również zadania z zakresu: edukacja i trening jak gospodarować budżetem domowym, edukacja i trening na temat prawidłowego żywienia

dzieci, edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej w rodzinie. Również zadaniem asystenta jest podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Ponadto asystent ma wspierać rodzinę w podejmowaniu ważnych decyzji dla rodziny i rodziców, zachęcać do podjęcia pracy zarobkowej, motywować do systematycznego sprzątania. Może towarzyszyć w załatwianiu spraw urzędowych jak również pomóc w pisaniu dokumentów urzędowych. Głównym założeniem w pracy asystenta rodziny jest dążenie do usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

W 2024 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Karnicach zatrudniony był 1 asystent rodziny. Z analizy danych Ośrodka wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta w ostatnich latach znacznie wzrosła. W 2024 r. wsparciem objęto 10 rodzin z terenu gminy. W rodzinach tych przebywało ogółem 39 osób, w tym 25 dzieci. W 2022 r. nie był zatrudniony w gminie asystent rodziny.

Tabela 12 Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	9	5	0	5	10
Liczba rodziców objętych wsparciem asystenta	12	7	0	6	14
Liczba dzieci	27	16	0	16	25

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Rodzina stanowi najwłaściwsze i najbardziej naturalne środowisko do życia oraz wychowania dziecka. Zdarzają się jednak sytuacje, w których rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej opieki i wsparcia wychowawczego. W takich przypadkach kluczowe znaczenie ma system pieczy zastępczej – zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej – który ma na celu czasowe przejęcie opieki nad dzieckiem do momentu unormowania sytuacji rodzinnej. W ramach realizacji przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina Karnice – w zakresie zadań własnych – częściowo finansowała koszty związane z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Dotyczyło to dzieci, które z powodu trudnych okoliczności nie mogły pozostać w rodzinach biologicznych. Analiza danych wskazuje, że w 2024 r. odnotowano 13 dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 6 dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wzrosła w stosunku do roku 2020.

Tabela 13 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci z gminy Karnice przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	12	12	14	13	13
Liczba dzieci w pieczy instytucjonalnej	4	4	5	5	6

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej jest zjawiskiem, które może wskazywać na szereg niepokojących procesów społecznych i problemów w funkcjonowaniu rodzin. Wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej może świadczyć o rosnących trudnościach rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Powody mogą obejmować: przemoc domową, uzależnienia (alkoholizm, narkomania), zaburzenia psychiczne u opiekunów, ubóstwo i bezradność życiową, zaniedbanie dzieci w zakresie podstawowych potrzeb (żywność, higiena, edukacja). W tej sytuacji należy monitorować rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom umieszczania dzieci z rodzinach zastępczych.

Placówka Wsparcia Dziennego

Placówka Wsparcia Dziennego w Paprotni utworzona została na mocy Uchwały nr XLII/344/2022 Rady Gminy Karnice z dnia 30 czerwca 2022r. Funkcjonowanie rozpoczęła w

ramach projektu „Utworzenie nowej placówki wsparcia dziennego szansą dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Karnice”. Placówka działa w formie opiekuńczej, przeznaczona jest dla 30 dzieci i młodzieży w szczególności z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Celem jest zapewnienie opieki dziennej, tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce, realizacja oddziaływań profilaktycznych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień podopiecznych, organizowanie czasu wolnego. Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 12.00 do 20.00, przy czym w jednym czasie pod opieką wychowawcy nie może być więcej jak 15 dzieci. W związku z tym utworzone zostały 2 grupy po 15 dzieci. Przeciętnie z zajęć w placówce korzysta 15 dzieci. Ogółem w 2024 r. ze wsparcia placówki skorzystało 21 dzieci.

W placówce podczas zajęć z wychowawcą organizowano m.in.: gry i zabawy stolikowe, zajęcia kulinarne, obchody Dnia Dziadka i Dnia Babci, zajęcia muzyczno-ruchowe, pogadanki nt. uzależnień, zajęcia plastyczne- dekorowanie toreb własnym pomysłem, warsztaty balonowe, pomoc w odrabianiu lekcji i inne zajęcia opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi.

W ramach działalności placówki zorganizowano również: zabawę Andrzejkową w Paprotnie (zorganizowana wspólnie z Gminnym Klubem Kultury dla wszystkich chętnych dzieci z terenu gminy), „Cukierek albo psikus” - Halloween dla chętnych dzieci w Placówce, wycieczkę do Folwarku Paprotno, spotkanie z druhami OSP Cerkwica (poznanie zasad pierwszej pomocy), wykonywanie koszulek według własnych pomysłów, spotkanie z przedstawicielami PSSE w Gryficach i KPP Gryfice, wycieczkę rowerową. Placówka pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny i jest istotnym elementem w realizacji zadań pomocowych na rzecz rodzin z dziećmi.

Punkt Wsparcia Rodzin

Od 2023 r. przy Ośrodku Pomocy Społecznej działa Punkt Wsparcia Rodziny-Punkt Konsultacyjny utworzony w ramach projektu systemowego. W ramach punktu specjaliści przyjmują w następującej częstotliwości: psycholog i pedagog 3 x m-c po 4 godziny, terapeuta 1 x m-c 5 godzin, radca prawny 1 x m-c 4 godziny. Oferta punktu skierowana jest w szczególności do osób i rodzin z terenu gminy Karnice, które zmagają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, problemem przemocy, uzależnieniem oraz innymi

trudnościami, które bezpośrednio przekładają się na wystąpienie nieprawidłowych zjawisk w rodzinie.

W ramach działalności punktu w 2024 r. udzielono ogółem wsparcia w następującym wymiarze: psycholog - 72 godziny (skorzystało 33 osoby), pedagog - 72 godziny (skorzystało 33 osoby), terapeuta ds. uzależnień - 60 godzin (skorzystało 10 osób), radca prawny - 44 godziny (skorzystało 25 osób).

Możliwość kierowania do wsparcia specjalistycznego jest bardzo ważnym narzędziem dla pracowników socjalnych w codziennej pracy. Dostęp do takiej pomocy poza terenem gminy jest często bardzo utrudniony dla mieszkańców, zarówno z powodów komunikacyjnych jak i czasu oczekiwania oraz wysokich kosztów usług.

7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej

System wsparcia na rzecz rodziny realizowany jest przede wszystkim przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach, ale także przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karnicach (zwany dalej GKRPA) i Zespół Interdyscyplinarny (zwany dalej ZI). Obie instytucje ściśle współpracują z Ośrodkiem w celu minimalizowania niepożądanych zjawisk społecznych, jakimi są uzależnienia oraz przemoc domowa.

Gmina realizowała w 2024 r. „**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024**”, którego celem jest zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz udzielanie rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową. Program miał również na celu zapobieganie i zmniejszenie szkód występujących w życiu młodych ludzi w związku z podejmowaniem przez nich zachowań nieaprobowanych społecznie, głównie sięganie po substancje uzależniające. Celem Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz przemocy, a także podniesienie świadomości dzieci i młodzieży na temat szkodliwości picia alkoholu oraz substancji psychoaktywnych.

Liczba osób uzależnionych na terenie gminy Karnice uległa zmniejszeniu od czasu pandemii. W roku 2024 r. zdiagnozowano formalnie 7 osób uzależnionych, choć można przypuszczać, że rzeczywista liczba osób z problemem alkoholowym w gminie jest zapewne znacznie większa. Uzależnienia – zarówno od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, leki),

jak i behawioralne (np. hazard, Internet, gry komputerowe) – stanowią poważny problem społeczny. Ich skuteczne rozpoznanie jest jednak często utrudnione i opóźnione z wielu powodów. Uzależnienia rozwijają się stopniowo, często latami, a objawy mogą być długo tłumione lub ignorowane – zarówno przez osoby uzależnione, jak i ich otoczenie. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z choroby albo ją wypiera, a sami uzależnieni często nie zgłaszają się po pomoc dobrowolnie.

W 2024 r. odnotowano 6 rodzin z problemem alkoholowym, w których przebywało 9 dzieci.

W analizowanych latach widoczny jest znaczny spadek liczby osób uzależnionych oraz rodzin z problemem alkoholowym.

Tabela 14 Problem uzależnień na terenie gminy w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób uzależnionych	16	25	15	8	7
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	15	24	14	8	6
Liczba dzieci w tych rodzinach	28	8	10	9	9

Źródło: dane z GKRPA

Na podstawie danych uzyskanych z GKRPA w Karnicach wynika, że w 2024 r.

przeprowadzono 10 rozmów z osobami uzależnionymi oraz 2 rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych.

Wydano 9 wniosków o leczenie odwykowe oraz skontrolowano 6 punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy.

Tabela 15 Liczba rozmów z osobą uzależnioną i członkami rodzin z problemem alkoholowym w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rozmów z osobą uzależnioną	25	28	24	13	10
Liczba rozmów z członkami rodzin	5	9	3	2	2
Wnioski o leczenie odwykowe	18	18	11	4	9
Wnioski do sądu o leczenie odwykowe	1	1	1	0	0
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	0	10	2	0	6

Źródło: dane z GKRPA

Z danych Ośrodka a Pomocy Społecznej w Karnicach wynika, że na terenie gminy wzrasta problem występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy. w 2024 r. odnotowano 21 rodzin, w których występowała zewidencjonowana przemoc domowa. Przebywało w nich 38 osób, w tym 10 dzieci. Liczba rodzin z problemem przemocowym wzrosła w analizowanych latach o 7 rodzin. W 2024 r. prowadzono procedurę „Niebieska Karta” w 21 rodzinach, w tym w 13 rodzinach wszczęto procedurę w ostatnim roku.

Tabela 16 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	14	10	4	12	21
Liczba osób	22	14	6	23	38
Liczba dzieci	13	8	-	5	10
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”)	14	10	4	12	21
Liczba Niebieskich Kart wszczętych w danym roku	11	7	3	10	13
Liczba Niebieskich Kart ogółem prowadzonych w danym roku	19	10	4	12	21

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Działający w gminie **Punkt Wspierania Rodzin – Punt konsultacyjny** pełni kluczową funkcję w lokalnym systemie przeciwdziałania uzależnieniom i problemom społecznym. Jego głównym celem jest wsparcie osób zagrożonych uzależnieniami oraz ich rodzin, a także wczesne rozpoznawanie problemów i kierowanie do właściwych form pomocy. W 2024 r. w ramach działalności z punktu skorzystało 10 osób z problemem alkoholowym, którym udzielono 45 porad. Liczba osób doświadczających przemocy domowej korzystająca ze wsparcia punktu wynosiła 14 osób. Z usług punktu skorzystały również 3 osoby stosujące przemoc. Widoczny jest znaczny wzrost liczby osób i udzielanych porad w ramach funkcjonowania punktu informacyjno-komunikacyjnego, co świadczy o wzrastającej potrzebie mieszkańców w tym zakresie. Wzrost wynika również z faktu, iż w latach 2020-2022 w ramach poradnictwa udzielano jedynie wsparcia psychologicznego. Rozwój działalności, udostępnienie dodatkowych form poradnictwa umożliwiło korzystanie większej liczbie mieszkańców z usług specjalistów.

Tabela 17 Dane z punktu informacyjno-konsultacyjnego w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby z problemem alkoholowym i członkowie ich rodzin	3	5	7	5	10
Porady osobom z problemem alkoholowym i członkom ich rodzin	18	23	41	31	45
Liczba porad osobom doznającym przemocy domowej	2	8	5	5	14
Liczba porad osobom stosującym przemoc domową	0	0	0	0	3
Liczba rodzin objętych pomocą z powodu problemu alkoholowego	3	4	5	5	10

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

Zarówno uzależnienia, jak i przemoc domowa są poważnymi problemami społecznymi, które nie tylko prowadzą do cierpienia osób bezpośrednio dotkniętych, lecz także destabilizują strukturę społeczną, osłabiają funkcjonowanie rodzin i generują koszty dla systemu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości czy edukacji.

Te dwa zjawiska często się wzajemnie przenikają – uzależnienie (np. od alkoholu lub narkotyków) bywa czynnikiem wyzwalającym lub nasilającym przemoc, a jednocześnie osoby doświadczające przemocy często sięgają po substancje psychoaktywne jako formę radzenia sobie z traumą.

Gmina i jednostki samorządu terytorialnego powinny: prowadzić diagnozy lokalnych problemów uzależnień i przemocy, wspierać punkty konsultacyjne, programy korekcyjno-edukacyjne i grupy wsparcia, organizować szkolenia i działania profilaktyczne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, a także współpracować z organizacjami pozarządowymi oraz służbami pomocowymi w celu minimalizowania problemu uzależnień i przemocy domowej.

W poniższej tabeli uwzględniono formy pomocy profilaktycznej dla mieszkańców gminy Karnice oraz liczbę uczestników zorganizowanych wydarzeń w latach 2020-2024.

Tabela 18 Formy pomocy profilaktycznej i liczba uczestników w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
	Liczba uczestników				
Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży	288	280	122	140	160
Jednorazowe prelekcje, pogadanki	22	10	40	45	96

Spektakle	238	240	150	120	166
Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	288	270	200	200	260
Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.):	24	0	0	50	28
Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	6	11	7	5	6

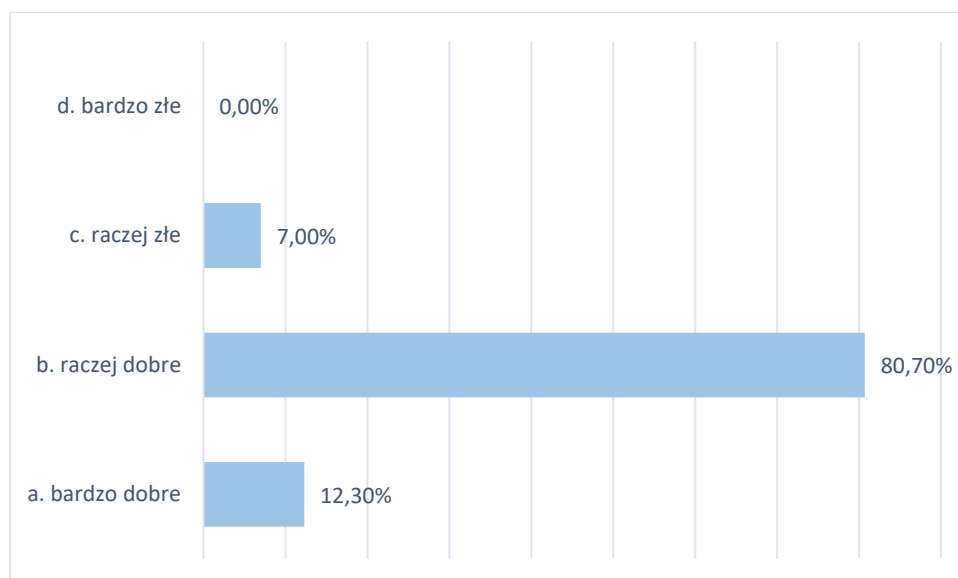
Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Karnicach

8. Problemy społeczne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy Karnice opracowano na podstawie przeprowadzonych badań społecznych w 2025 r. wśród mieszkańców gminy. W badaniach wzięło udział 79 osób, w tym kobiety stanowiły 63,2%. Największy odsetek respondentów stanowiły osoby w wieku 36-60 lat (47,4%), następnie w wieku 51-60 lat (26,3%).

Aktualne warunki życia mieszkańców gminy zostały ocenione pozytywnie. 80,7% badanych osób oceniła warunki życia w gminie jako „raczej dobre”. 12,3% badanych uznała, że warunki życia na terenie gminy są bardzo dobre, a 7% badanych uważa, że są raczej złe. Żaden z respondentów nie wskazał, że warunki życia w gminie są zdecydowanie złe.

Wykres 17 Ocena warunków życia na terenie gminy

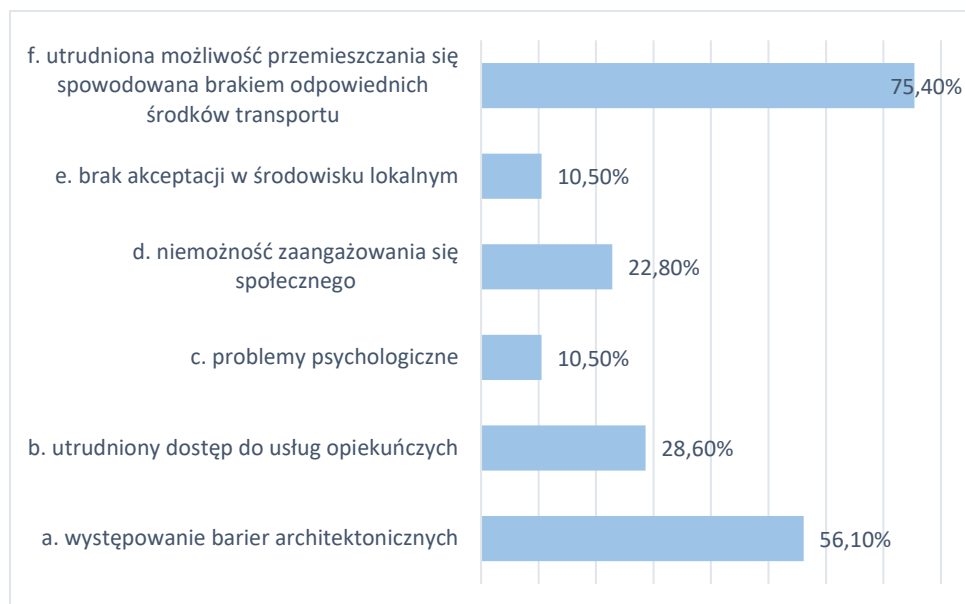


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

75,4% respondentów jest zdania, że osoby z niepełnosprawnością posiadają utrudnioną możliwość przemieszczania się powodowaną brakiem odpowiednich środków transportu.

56,1% badanych uznaje, że problemem osób z niepełnosprawnością są bariery architektoniczne występujące na terenie gminy. 28,6% badanych uważa, że osoby te posiadają utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Na problemy psychologiczne zwróciło uwagę 10,6% badanych, a na niemożność zaangażowania się społecznego – 22,8% badanych.

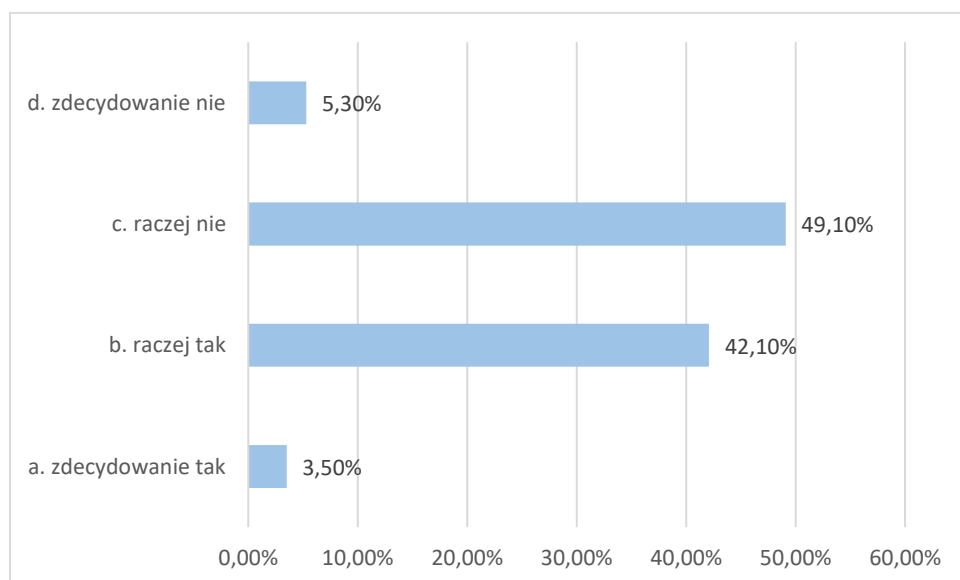
Wykres 18 Problem osób z niepełnosprawnością



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów uważa, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnością na terenie gminy raczej nie jest wystarczająca (49,1%). Z kolei 42,1% badanych jest zdania, że zdecydowanie jest wystarczająca.

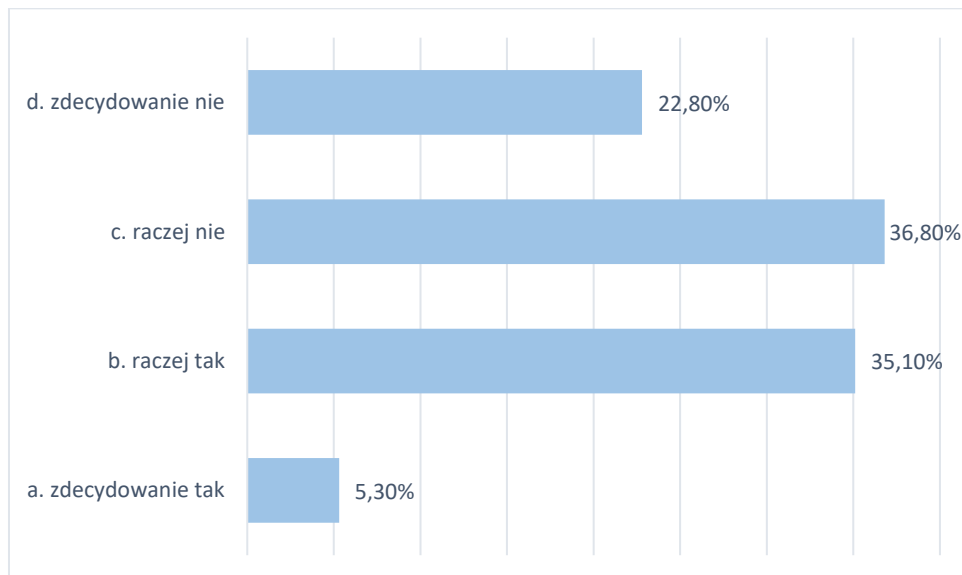
Wykres 19 Ocena pomocy dla osób z niepełnosprawnością



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa respondentów uważa, że na terenie gminy dostęp do opieki zdrowotnej nie jest wystarczający (prawie 60%). Zaledwie 5,3% badanych uznaje, że jest on zdecydowanie wystarczający.

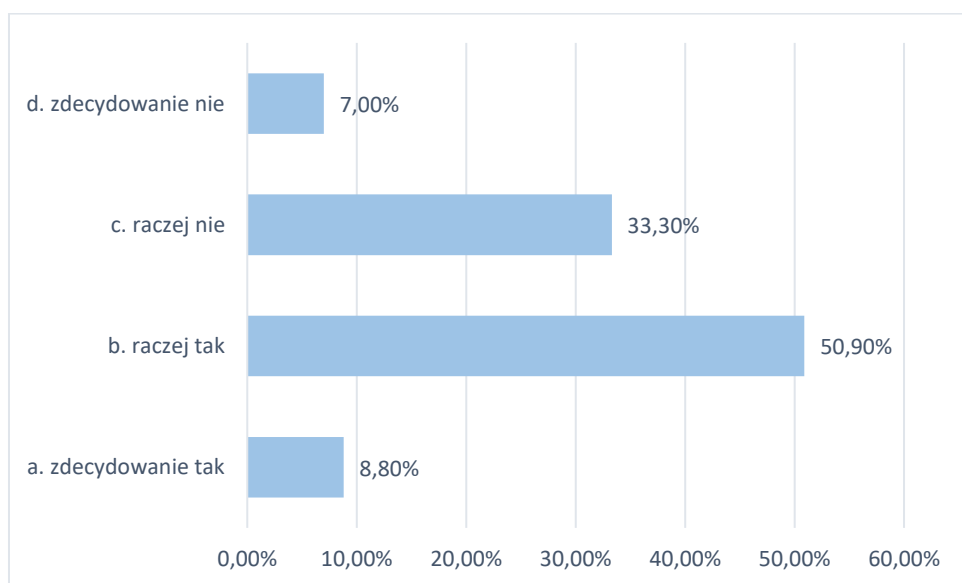
Wykres 20 Ocena dostępności do placówek zdrowotnych



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podjęmowane działań na rzecz osób starszych w gminie zostały ocenione pozytywnie przez ponad 60% respondentów. Pozostali uznali, że gmina podejmuje wystarczające działania na rzecz wspierania rozwoju i aktywizacji osób starszych. Z kolei 40% badanych jest zdania, że nie są to działania wystarczające.

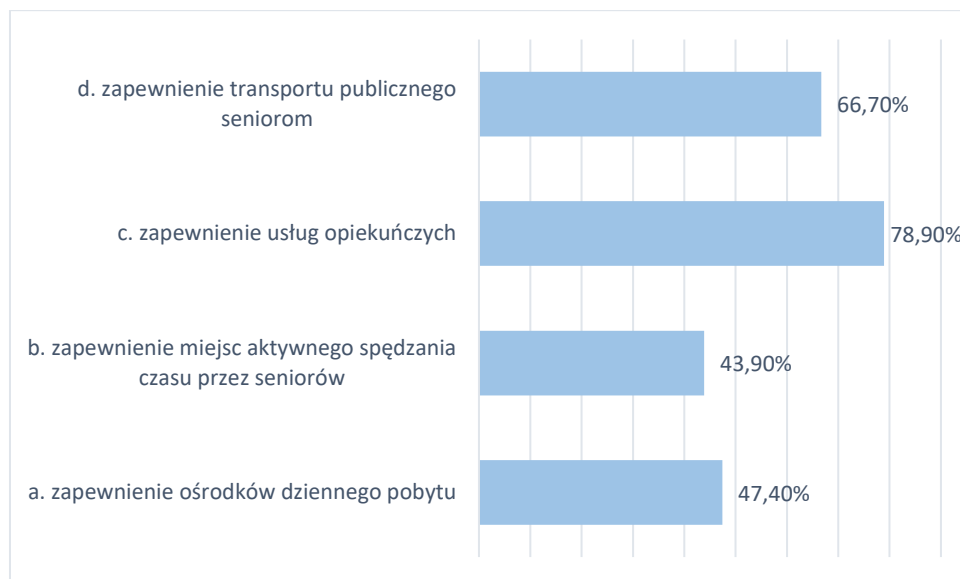
Wykres 21 Ocena działań podejmowanych na terenie gminy w odniesieniu do osób starszych



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według mieszkańców gminy biorących udział w badaniu w ramach działań podejmowanych na rzecz osób starszych widoczna jest potrzeba zapewnienia przede wszystkim usług opiekuńczych (78,9%) oraz transportu publicznego dla seniorów (66,7%). Również prawie połowa badanych uznaje, że widnieje potrzeba zapewnienia miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego (43,7% badanych). Aż 47,4% respondentów, jest zdania, że gmina powinna również zapewnić ośrodki dziennego pobytu dla osób starszych.

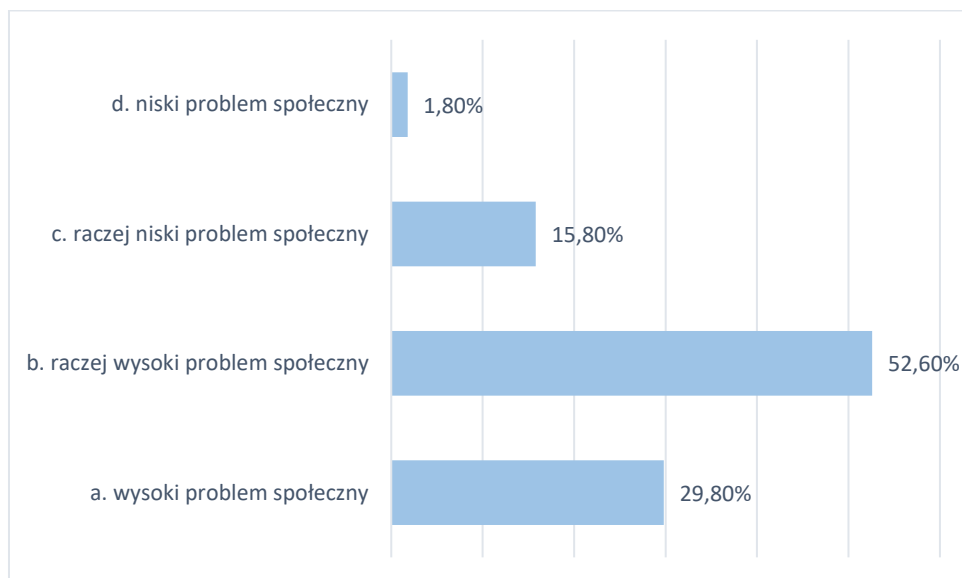
Wykres 22 Działania wspierające osoby starsze



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza danych dotyczących występowania zjawiska uzależnień na terenie gminy wskazuje na spadek liczby osób uzależnionych, choć jak wspomniano dane statystycznie mogą nie odzwierciedlać rzeczywistego poziomu problemu społecznego. W opinii respondentów problem ten uchodzi za jeden z poważniejszych negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy. 52,7% badanych uznało uzależnienia za raczej wysoki problem społeczny, a 29,8% - za wysoki problem społeczny.

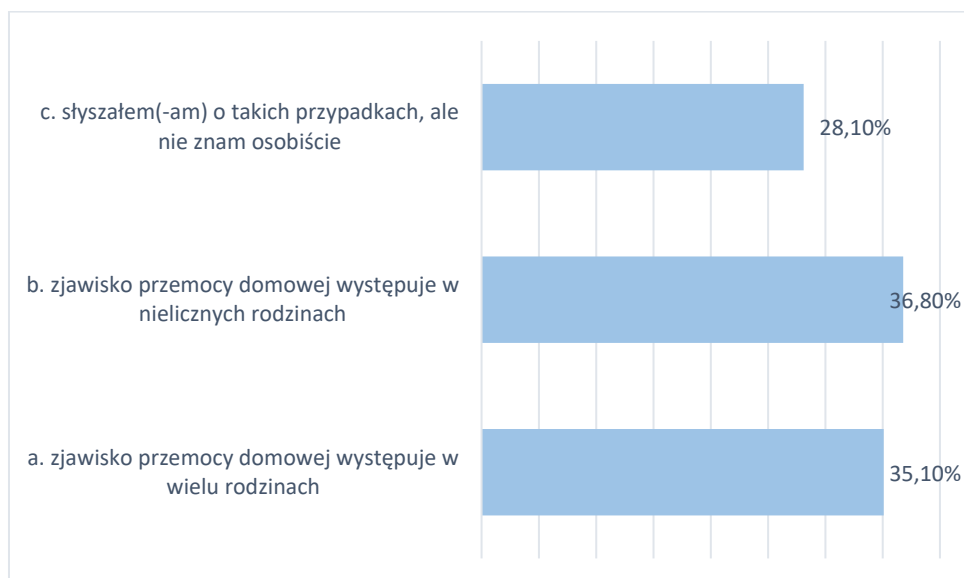
Wykres 23 Problem uzależnień



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ocena występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy została oceniona po połowie. Zbliżony odsetek badanych mieszkańców gminy jest zadania, że problem przemocy domowej występuje w wielu rodzinach, drugie tyle jest zdania, że występuję w niewielu rodzinach. Prawie 30% badanych uznało, że słyszało o takich przypadkach, ale nie zna ich osobiście.

Wykres 24 Problem przemocy domowej

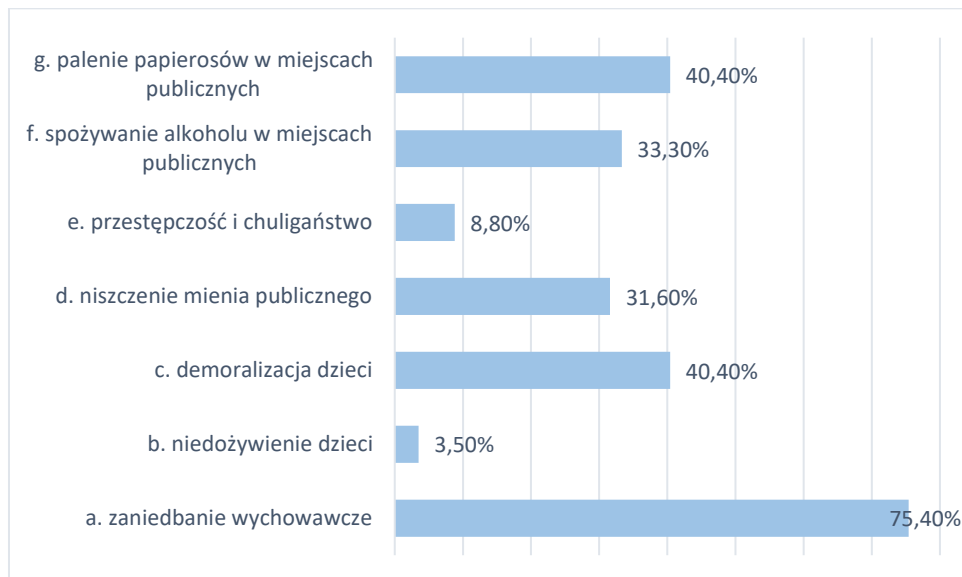


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci wskazali, że do problemów najczęściej występujących wśród dzieci i młodzieży należą: zaniedbania wychowawcze (75,4%), a następnie: palenie papierosów w miejscach

publicznych (40,4%), demoralizacja dzieci (40,4%), spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (33,3%) oraz niszczenie mienia publicznego (31,6%). Problemem o najniższym natężeniu według badanych jest zjawisko niedożywienia dzieci (3,5%).

Wykres 25 Problemy dotyczące dzieci i młodzieży



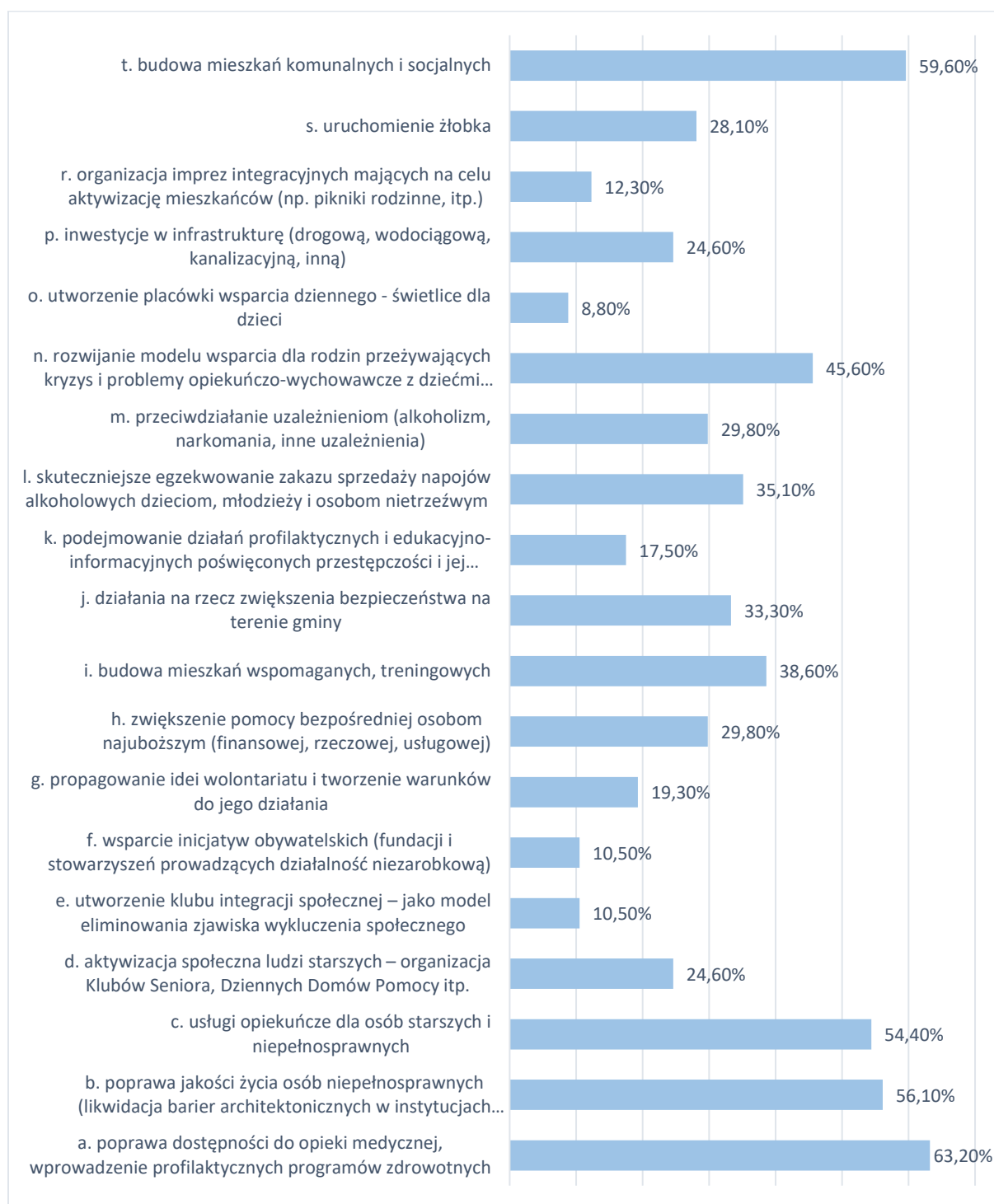
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród działań, które należałoby podjąć w najbliższej przyszłości, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym na terenie gminy w opinii respondentów należą kolejno:

- poprawa dostępności do opieki medycznej (63,2%).
- budowa mieszkań komunalnych i socjalnych (59,6%),
- poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością (56,1%),
- usługi opiekuńcze dla osób starszych i z niepełnosprawnością (54,4%),

Na poniższym wykresie zaprezentowano działania w opinii badanych mieszkańców gminy, które należałoby podjąć w ramach rozwoju społecznego gminy Karnice.

Wykres 26 Działania, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym

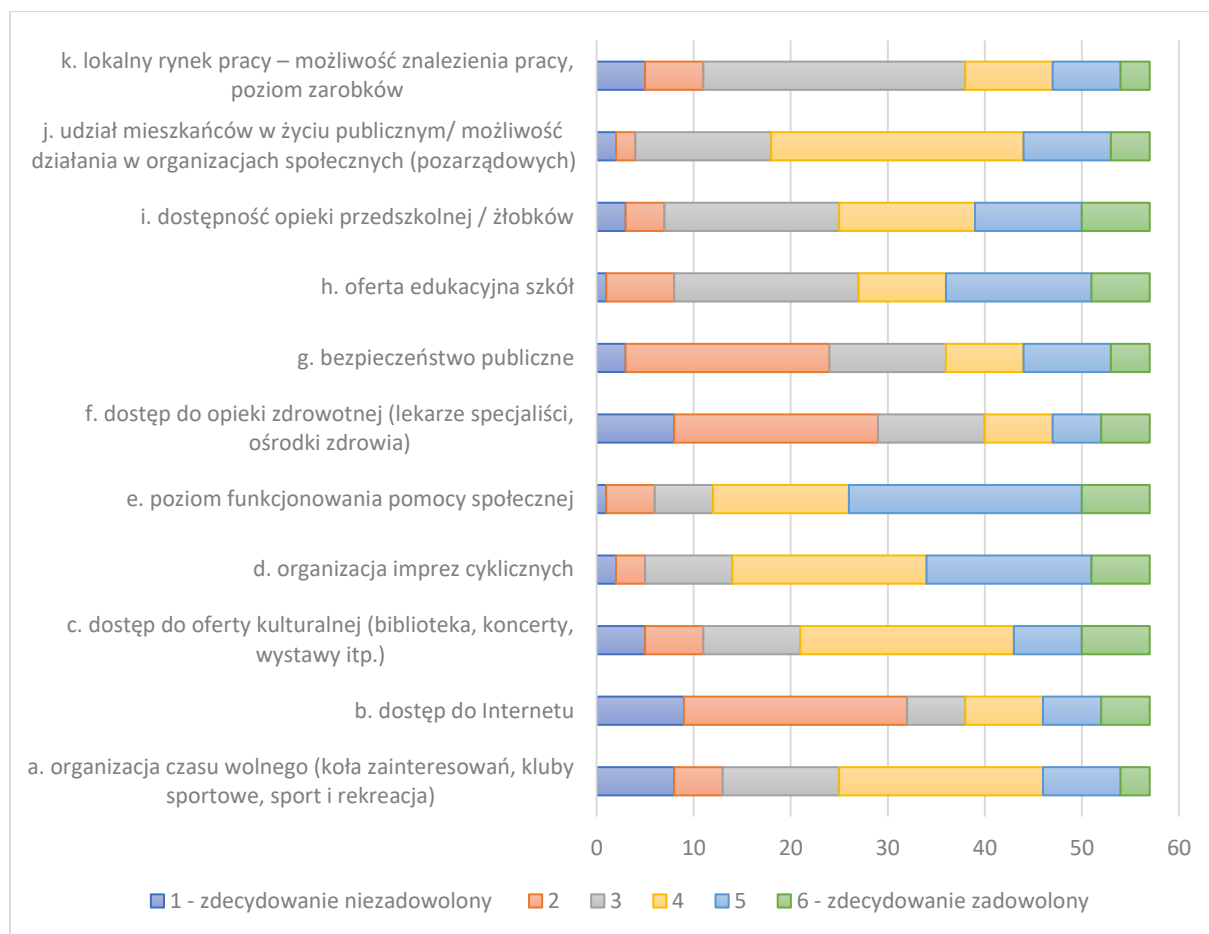


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Cena uwarunkowań poszczególnych warunków życia została zaprezentowana na poniższym wykresie. W opinii respondentów najbardziej niekorzystnie oceniona została dostępność do opieki zdrowotnej oraz bezpieczeństwo publiczne. Z kolei pozytywnie oceniono organizację imprez cyklicznych i udział mieszkańców w życiu publicznym, a także poziom

funkcjonowania pomocy społecznej.

Wykres 27 Ocena zadowolenia respondentów z poszczególnych uwarunkowań



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na podstawie przeprowadzonych badań respondenci wskazali, że na terenie gminy najczęściej korzystają z pomocy instytucji, tj. OPS oraz urzędu. Oceniają dostęp do tych placówek na poziomie „dobrym”.

Na podstawie przeprowadzonych badań społecznych można wysunąć wnioski, że zdiagnozowane problemy dotyczą najczęściej dzieci i młodzieży, osób starszych, rodzin znajdujących się w kryzysie oraz osób z niepełnosprawnościami. Rozwój polityki społecznej w gminie Karnice powinien skupiać się przede wszystkim na:

- **Niepełnosprawność i ograniczona mobilność** – aż 75,4% badanych uważa, że osoby z niepełnosprawnością mają trudności z przemieszczaniem się z powodu braku odpowiedniego transportu, a 56% zwróciło uwagę na bariery architektoniczne. Ponad 1/4 respondentów wskazała na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.
- **Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami** – blisko połowa

mieszkańców (49,1%) uznała, że pomoc oferowana takim osobom nie jest wystarczająca.

- **Uzależnienia i przemoc domowa** – problemy te są ze sobą ściśle powiązane i prowadzą do destabilizacji życia rodzinnego. Wzrost liczby rodzin z problemem alkoholowym oraz przypadków przemocy domowej potwierdzają dane Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2024 r. udzielono 45 porad osobom uzależnionym oraz 14 osobom doznającym przemocy.
- **Bezrobocie i bierność zawodowa** – w 2024 r. zarejestrowano 121 osób bezrobotnych, z czego 38 to osoby długotrwale bezrobotne, a aż 38 osób miało ponad 50 lat. Problem szczególnie dotyczy kobiet – często z powodu obowiązków opiekuńczych, braku kwalifikacji i niewystarczającej oferty pracy w regionie.
- **Ubóstwo i zależność od pomocy społecznej** – w 2024 r. z pomocy społecznej korzystało 99 rodzin (275 osób). Pomoc ta dotyczy głównie osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i bezrobotnych.
- **Problemy dzieci i młodzieży** – zauważono zagrożenia związane z brakiem zajęć pozalekcyjnych, ryzykiem uzależnień i niewystarczającym wsparciem psychologicznym.

Na terenie gminy **funkcjonuje jeden podmiot ekonomii społecznej (Spółdzielnia socjalna „Partner”)**. Brak rozwiniętego sektora podmiotów ekonomii społecznej ogranicza możliwości aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców, zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem (bezrobotnych, seniorów, osób niepełnosprawnych). W konsekwencji zmniejsza się integracja społeczna i aktywność lokalna. Pomimo stosunkowo pozytywnej oceny warunków życia (ponad 80 % mieszkańców uznaje je za „raczej dobre”), badania ujawniają **szereg problemów o charakterze strukturalnym**. Dotyczą one głównie wykluczenia społecznego, starzenia się społeczeństwa, słabej oferty aktywizacyjnej, niedostatecznej infrastruktury wsparcia dla osób z niepełnosprawnością oraz niskiej przedsiębiorczości społecznej.

Zgodnie z dokonaną charakterystyką gminy oraz przeprowadzonymi badaniami społecznymi wśród mieszkańców gminy zdiagnozowano następujące problemy społeczne występujące w gminie Karnice.

Problemy społeczne w gminie Karnice mają charakter **wielowymiarowy i systemowy**:

- demograficzny (starzenie się ludności, migracje młodych),

- ekonomiczny (bezrobocie, ubóstwo),
- zdrowotny (choroby przewlekłe, uzależnienia),
- infrastrukturalny (bariery dla osób z niepełnosprawnościami),
- społeczny (niewystarczająca integracja i niskie zaangażowanie obywatelskie).

Schemat 1 Główne problemy społeczne na terenie gminy Karnice

	NIEWYSTARCZAJĄCA OFERTA WSPARCIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
	UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA
	BEZROBOCIE I BIERNOŚĆ ZAWODOWA
	UBÓSTWO I ZALEŻNOŚĆ OD POMOCY SPOŁECZNEJ
	PROBLEMY DZIECI I MŁODZIEŻY
	BRAK ROZWINIĘTEGO SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 19 Analiza SWOT

MOCNE STRONY
• Atrakcyjne położenie i zasoby przyrodnicze gminy (potencjał rekreacji i agroturystyki), • Silna tożsamość lokalna i zaangażowanie społeczności, • Dobrze funkcjonująca pomoc społeczna, • Rozwinięty system bezpieczeństwa w postaci funkcjonujących OSP, • Realizacja programów na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością (np. Opieka wychnieniowa, Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, Opieka 75 Plus itp.), • Aktywne instytucje kultury, • Działalność Placówki Wsparcia Dziennego, • Rozwijająca się infrastruktura społeczna, sportowa i rekreacyjna, • Funkcjonujące świetlice wiejskie w zakresie wspierania integracji i edukacji mieszkańców, • Dostęp do funduszy unijnych,
SŁABE STRONY
• Depopulacja i starzenie się społeczeństwa, rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym; obciążenie demograficzne, • Ograniczona dostępność usług zdrowotnych, brak własnych programów profilaktycznych, • Niedostateczna infrastruktura i dostępność dla osób z niepełnosprawnościami (bariery architektoniczne, transport), • Bezrobocie i niska aktywność zawodowa, • Wyraźne problemy społeczne w wybranych grupach: wysoki udział długotrwale bezrobotnych i kobiet w bezrobociu; rosnące uzależnienia; przemoc w rodzinie; problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin wieloosobowych), • Słabo rozwinięta oferta miejsc aktywności i opieki dla seniorów, • Brak marki gminy, • Niewystarczający poziom zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy (brak funkcjonującej Straży Gminnej), • Słabo rozwinięty sektor podmiotów ekonomii społecznej, • Demoralizacja dzieci i młodzieży, kryzys rodzin, brak autorytetów we współczesnym świecie,

• Problemy komunikacyjne i infrastrukturalne,
SZANSE
• Finansowanie zewnętrzne (EFS+, programy senioralne, zdrowie psychiczne, infrastruktura społeczna i dostępność; środki dla OSP, turystyka zrównoważona), • Dostęp do środków europejskich w ramach SSW i polityki spójności 2021–2027, • Rozwój usług dla osób starszych i zależnych (kluby seniora, teleopieka, transport „na telefon”), • Partnerstwa lokalne (NGO, parafie, koła gospodyń, przedsiębiorcy, PUP, OSP) i ekonomia społeczna, • Cyfryzacja i teleusługi (teleporady, e-usługi urzędowe, zdalne wsparcie psychologiczne), • Marka miejsca i produkty lokalne (agroturystyka, szlaki tematyczne: rowerowy, historyczny; festiwale), • Wzrost znaczenia polityki senioralnej, • Aktywizacja organizacji pozarządowych,
ZAGROŻENIA
• Trwałe trendy demograficzne (odpływ młodych, niski przyrost naturalny, wzrost liczby osób starszych w wieku poprodukcyjnym), • Nasilanie problemów społecznych (uzależnienia, przemoc, samotność seniorów) i rosnące koszty opiekuńcze, • Wahania gospodarcze i inflacja, trudności w zakładaniu i prowadzeniu własnych działalności gospodarczych, • Presja sezonowości turystyki bez odpowiedniej infrastruktury i oferty całorocznej, • Wzrost liczby interwencji OSP (pożary, miejscowe zagrożenia, fałszywe alarmy) przy potrzebie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa na wypadek zagrożeń i klęsk żywiołowych, • Ryzyko wykluczenia transportowego i cyfrowego (szczególnie seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami), • Niska aktywność zawodowa młodych dorosłych, • Ograniczone zasoby kadrowe w instytucjach pomocy społecznej,

Źródło: opracowanie własne



CZĘŚĆ STRATEGICZNA

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy uwarunkowań społecznych oraz zasobów infrastrukturalnych gminy Karnice, a także na podstawie przeprowadzonych badań społecznych wśród mieszkańców gminy stwierdza się, że w zakresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karnice na lata 2026-2030 należy zwrócić szczególną uwagę na realizację następujących działań:

1. Zmiany demograficzne

Prognoza:

- Utrzyma się spadek liczby ludności – głównie z powodu ujemnego przyrostu naturalnego i migracji młodych ludzi do większych miast lub za granicę.
- Struktura wiekowa mieszkańców ulegnie dalszemu starzeniu się – do 2030 r. odsetek osób w wieku poprodukcyjnym może przekroczyć 30%.
- Wzrośnie liczba osób samotnych i niesamodzielnych, zwłaszcza wśród seniorów.
- Malejąca liczba dzieci w wieku szkolnym może skutkować koniecznością reorganizacji sieci placówek oświatowych.

Konsekwencje:

- zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne,
- konieczność rozwoju polityki senioralnej i infrastruktury społecznej,
- potrzeba aktywizacji osób starszych i zachęcania młodych do powrotu.

2. Zmiany na rynku pracy i w sferze ekonomicznej

Prognoza:

- Mimo poprawy koniunktury w regionie, w gminie Karnice utrzyma się niskie zatrudnienie lokalne, zwłaszcza wśród kobiet i osób 50+.
- Wzrośnie znaczenie zatrudnienia sezonowego (rolnictwo, turystyka, usługi).
- Coraz więcej osób będzie podejmować pracę zdalną lub hybrydową, co może sprzyjać osiedlaniu się w gminie osób spoza regionu.
- Powoli, lecz systematycznie, będzie rozwijać się ekonomia społeczna – tworzenie spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą, partnerstw lokalnych.

Konsekwencje:

- konieczność dopasowania oferty szkoleniowej i aktywizacyjnej do potrzeb rynku,

- rozwój współpracy OPS – PUP – NGO,
- promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia jako form przeciwdziałania bezrobociu.

3. Zmiany w strukturze społecznej i jakości życia

Prognoza:

- Rosnąca liczba seniorów będzie wymagać rozwoju infrastruktury społecznej – Klubów Seniora, punktów opieki dziennej, transportu dla osób niepełnosprawnych.
- Zwiększy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu chorób, niepełnosprawności, wieku i niskich dochodów.
- Nastąpi wzrost znaczenia organizacji pozarządowych i wolontariatu jako partnerów w realizacji usług społecznych.
- Możliwe będzie wprowadzenie nowych form pomocy – teleopieki, rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, wsparcia środowiskowego.

Konsekwencje:

- potrzeba rozwoju sieci wsparcia formalnego i nieformalnego,
- integracja usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych,
- rosnące znaczenie działań integracyjnych i profilaktycznych.

4. Zmiany w obszarze zdrowia i profilaktyki

Prognoza:

- Utrzyma się wysoka zachorowalność na choroby przewlekłe (układ krążenia, cukrzyca, choroby układu ruchu).
- Wzrośnie zapotrzebowanie na rehabilitację, pomoc psychologiczną i psychiatryczną.
- Nadal obecne będą problemy uzależnień – głównie alkohol, leki, środki psychoaktywne.
- Wzrośnie świadomość mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzięki programom edukacyjnym i cyfryzacji usług zdrowotnych.

Konsekwencje:

- konieczność rozwoju lokalnych programów zdrowotnych,
- zwiększenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień w funkcjonowanie szkół i GKRPA,
- rozwój telemedycyny i dostępności porad specjalistycznych online.

5. Zmiany w obszarze wykluczenia społecznego

Prognoza:

- Grupy zagrożone wykluczeniem – osoby starsze, z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotne – będą wymagały coraz szerszego wsparcia.
- Rosnące koszty utrzymania mogą zwiększać ubóstwo energetyczne i potrzebę świadczeń socjalnych.
- Brak transportu publicznego nadal będzie ograniczał mobilność mieszkańców, pogłębiając izolację wsi peryferyjnych.
- Zwiększy się rola gminy jako koordynatora działań integracyjnych, łączącego OPS, NGO i instytucje powiatowe.

Konsekwencje:

- konieczność rozwijania usług „blisko ludzi” (mobilne punkty pomocy, doradztwo lokalne),
- rozwój inicjatyw wspólnotowych – ekonomii współdzielenia, wolontariatu sąsiedzkiego.

6. Zmiany technologiczne i cyfryzacja usług społecznych

Prognoza:

- Do 2030 r. większość usług publicznych (świadczenia, wnioski, komunikacja) będzie dostępna online.
- Cyfryzacja usprawni pracę OPS i komunikację z mieszkańcami, ale może też pogłębiać cyfrowe wykluczenie seniorów.
- Możliwe jest wprowadzenie e-konsultacji, e-poradnictwa i platform społecznych integrujących mieszkańców.

Konsekwencje:

- konieczność edukacji cyfrowej mieszkańców,
- konieczność zabezpieczenia i usprawnienia informatycznego w OPS,
- budowanie kompetencji cyfrowych pracowników instytucji.

W latach 2026–2030 gmina Karnice stanie przed koniecznością przekształcenia systemu wsparcia społecznego z reaktywnego na aktywizujący. Oznacza to większy nacisk na integrację i samopomoc mieszkańców, rozwój ekonomii społecznej i usług środowiskowych, profilaktykę zdrowotną i edukację, a także cyfryzację usług i dostęp do pomocy online oraz

współpracę z NGO i sektorem prywatnym w realizacji zadań społecznych.

Określenie wizji w Strategii pozwala wskazać docelowy wizerunek gminy w obszarze zintegrowanej polityki społecznej oraz określić cele i kierunki działań w perspektywie kilku lat. Wizja ukazuje kluczowe wyzwania i obszary priorytetowe, w których gmina powinna przyjąć aktywną postawę na rzecz przemian zarówno społecznych, jak i gospodarczych. Wizja pomaga też instytucjom wspierającym działania, które mają służyć poprawie jakości życia mieszkańców. Wizja jest pożądanym obrazem przyszłości gminy – wskazuje sposoby rozwiązywania problemów społecznych z wykorzystaniem jej zdiagnozowanych potencjałów. Przedstawia stan, do którego chcemy dążyć.

Zdefiniowanie wizji pozwoliło na określenie misji. Misja gminy w obszarze zintegrowanej polityki społecznej wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Wskazuje kierunki działania. Misja koresponduje z wizją, stanowiąc jej wyraz na potrzeby realizacji strategii.

Realizacja misji będzie odbywać się poprzez:

1. Ustalenie celów strategicznych oraz operacyjnych (w oparciu o określone na podstawie diagnozy obszary interwencji), a w dalszej kolejności: określenie działań, poprzez realizację których zostaną osiągnięte ustalone cele, podzielenie zadań zgodnie z kompetencjami i możliwościami poszczególnych realizatorów działań strategicznych.
2. Ustalenie wskaźników, których monitoring pozwoli na ocenę na ile i czy w ogóle, są realizowane cele.
3. Określenie źródeł finansowania zadań.

WIZJA ROZWOJU GMINY KARNICE

Gmina Karnice jest gminą przyjazną mieszkańcom, zapewniającą warunki do dobrego życia. To gmina, która dba o mieszkańców w każdym wieku i wszystkich grupach społecznych. Gmina, w której system pomocy społecznej zapewnia poczucie stabilności i bezpieczeństwa oraz stwarza warunki dla rozwoju rodzin i jednostek.

MISJA

Karnice gminą tworzącą warunki dla skutecznego przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych z różnych powodów ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi, młodzieży, osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Cele strategiczne i operacyjne

Zaplanowane działania w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karnice na lata 2026-2030 służyć mają minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy. Dodatkowo wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem Strategii jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez zbudowanie sprawnego i profesjonalnego systemu wsparcia społecznego na terenie gminy Karnice. Strategiczne cele składają się na cel główny i są konieczne do osiągnięcia, aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom społecznym. Na poniższym schemacie przedstawiono cele strategicznego działania gminy w obszarze społecznym, a w formie tabelarycznej zaprezentowano odpowiadające im cele operacyjne.

Schemat 2 Cele strategiczne

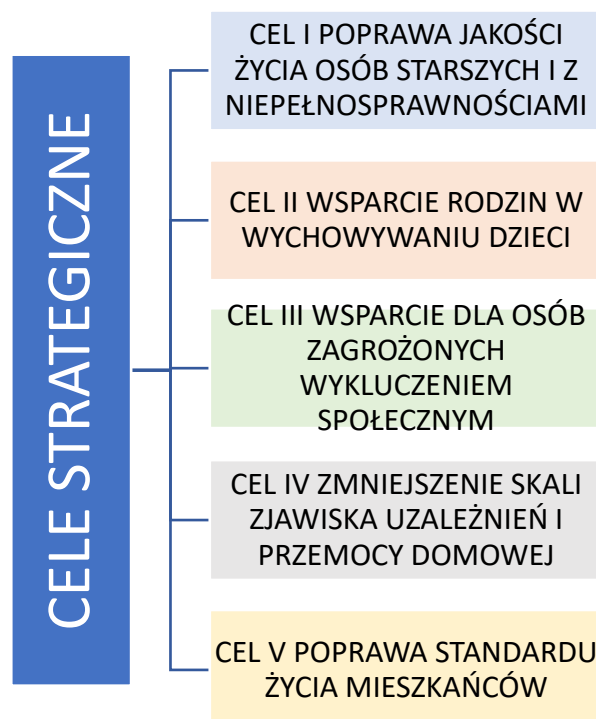


Tabela 20 Cele operacyjne

Cele strategiczne	Cele operacyjne
CEL I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	1. Diagnoza potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami – rozpoznanie zakresu oraz specyfiki ich problemów, oczekiwań i poziomu samodzielności. 2. Ograniczanie samotności, wykluczenia społecznego i wspieranie aktywności – wzmacnianie relacji międzyludzkich i tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu wspólnoty. 3. Rozszerzenie oferty usług i wsparcia w miejscu zamieszkania. 4. Wzmocnienie systemu informacji i poradnictwa dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i ich rodzin. 5. Udoskonalanie przestrzeni publicznej i zapewnienie dostępności dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami.
CEL II WSPARCIE RODZIN W WYCHOWYWANIU DZIECI	1. Diagnozowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem – identyfikacja i charakterystyka potrzeb rodzin, w których występują trudności wychowawcze, ekonomiczne lub społeczne. 2. Wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju społecznym i stwarzanie warunków do odpowiedniego rozwoju. 3. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi, wzmacnianie umiejętności rodzicielskich w zakresie wychowania, komunikacji. 4. Aktywizacja rodzin i ich integracja ze społecznością lokalną – zachęcanie do udziału w życiu społecznym, wydarzeniach i inicjatywach wspólnotowych. 5. Zwiększenie dostępności i rozwój miejsc wspierających rodziny w wychowywaniu dzieci poprzez m.in. poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających wsparcia.
CEL III WSPARCIE DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	1. Rozpoznawanie grup i jednostek zagrożonych marginalizacją społeczną – systematyczne monitorowanie sytuacji osób narażonych na wykluczenie, w tym bezrobotnych, niepełnosprawnych, seniorów i rodzin w kryzysie. 2. Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej, rozwijanie oferty działań pomocowych – pomoc w powrocie na rynek pracy, odbudowie samodzielności życiowej oraz włączeniu w życie lokalnej wspólnoty. 3. Inicjowanie i wspieranie lokalnych działań społecznych – promowanie i wspomaganie oddolnych inicjatyw mieszkańców sprzyjających integracji, współpracy i budowaniu więzi międzyludzkich. 4. Podnoszenie umiejętności społecznych i edukacyjnych osób zagrożonych marginalizacją – wspieranie rozwoju kompetencji interpersonalnych, zawodowych i poznawczych umożliwiających pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

	5. Zacieśnianie współpracy między instytucjami działającymi w obszarze integracji społecznej – koordynacja działań pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, szkołami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami rynku pracy w celu skuteczniejszego przeciwdziałania wykluczeniu. 6. Wspomaganie rozwoju i integracji społecznej dzieci oraz młodzieży z grup podwyższonego ryzyka – prowadzenie działań profilaktycznych, wychowawczych i edukacyjnych sprzyjających wyrównywaniu szans oraz zapobieganiu marginalizacji młodego pokolenia.
CEL IV ZMNIEJSZENIE SKALI ZJAWISKA UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ	1. Diagnozowanie skali i trendów zjawisk uzależnień oraz przemocy na terenie gminy – systematyczne monitorowanie i analiza problemu w celu dostosowania działań profilaktycznych i pomocowych do rzeczywistych potrzeb mieszkańców. 2. Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin – rozwój oferty terapii, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i pomocy prawnej dla osób uzależnionych. 3. Wspieranie osób i rodzin z problemem przemocy. 4. Profilaktyka przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy domowej – upowszechnianie wiedzy o skutkach uzależnień i przemocy, promowanie zdrowego stylu życia oraz postaw opartych na szacunku i odpowiedzialności. 5. Zwiększanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy – usprawnienie komunikacji i koordynacji działań pomiędzy służbami społecznymi, oświatowymi, medycznymi i mundurowymi w celu skuteczniejszej pomocy osobom zagrożonym.
CEL V POPRAWA STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	1. Podejmowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i promujących zdrowy styl życia. 2. Rozwój infrastruktury społecznej.

Źródło: opracowanie własne

Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi

Strategia jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenie problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie konieczne jest zachowanie jego spójności z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. Dotyczy to dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim.

W poniższym zestawieniu uwzględniono najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karnice na lata

2026-2030 zachowują zgodność.

- Poziom gminny

Strategia Rozwoju Gminy Karnice na lata 2021-2028:

Cel strategiczny II Aktywizacja społeczna mieszkańców gminy i wzrost ich bezpieczeństwa:

- Zwiększenie stopnia aktywizacji mieszkańców gminy,
- Zwiększenie dostępności mieszkańców do działalności kulturalnej organizowanej przez Gminny Klub Kultury,
- Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, a także zapewnienie wyższej jakości życia,
- Zapewnienie wysokiej jakości edukacji najmłodszym mieszkańcom gminy,
- Animowanie inicjatyw obywatelskich, służących urzeczywistnieniu idei społeczeństwa obywatelskiego,
- Zapewnienie wyższego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy poprzez wyposażenie ratowniczo – gaśniczego dla ochotniczej straży pożarnej.

Cel strategiczny III Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i wzrost atrakcyjności turystycznej gminy:

- Zwiększenie dostępności mieszkańców do ścieżek rowerowych, a także zapewnienie większej atrakcyjności turystycznej gminy,
- Zwiększenie dostępności do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

- Poziom powiatowy

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gryfickim na lata 2017-2025

PRIORYTET 1. EDUKACJA

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 1.1. Podejmowanie działań w kierunku wzmocnienia struktur oświaty w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych.
- 1.2. Działać na rzecz tworzenia programów dla wzrostu oferty edukacyjnej dla wszystkich mieszkańców powiatu.
- 1.3. Tworzenie warunków na rzecz podnoszenia świadomości społecznej wśród mieszkańców powiatu, w tym rozwijanie świadomości zagrożeń.

1.4. Działać w celu wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.

PRIORYTET 2. PROBLEMY SPOŁECZNE

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 2.1. Działać na rzecz utworzenia skutecznego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.
- 2.2. Działać w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom.
- 2.3. Tworzyć warunki w celu podnoszenia bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu gryfickiego.
- 2.4. Pomoc osobom zagrożonym ubóstwem.
- 2.5. Stworzyć warunki do sprawnego udzielania pomocy społecznej osobom starszych wiekiem.
- 2.6. Wsparcie rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.
- 2.7. Zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej.
- 2.8. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.
- 2.9. Działać w kierunku pozyskania pozabudżetowych środków finansowych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej powiatu gryfickiego.

PRIORYTET 3 SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 3.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie polityki społecznej.
- 3.2. Wspieranie i inspirowanie działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.

PRIORYTET 4: INFRASTRUKTURA

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 4.1. Rozwijanie kompleksowej pomocy na rzecz osób i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
- 4.2. Tworzyć warunki na rzecz rozwoju zaplecza sportowego i rehabilitacyjnego.
- 4.3. Działania w kierunku powiększenia bazy mieszkalnictwa socjalnego.

- Poziom wojewódzki

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030:

I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ

- 1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny
- 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu
- 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego

III CEL STRATEGICZNY SPRAWNY SAMORZĄD

- 3.1 Rozwój głównych ośrodków miejskich
- 3.2 Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych
- 3.4 Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych
- 3.5 Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania regionem

Kierunki działań w ramach polityki społecznej

Elementem rozwiązywania problemów społecznych jest wdrażanie polityki społecznej, zwanej też polityką socjalną. Polityka ta polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich. Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. Polityka społeczna dotyczy m.in.: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywienia, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, walki z patologiami społecznymi.

W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy Karnice, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych.

Tabela 21 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I

CEL I – POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
1.1.Diagnoza potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami	1. Systematyczne monitorowanie potrzeb osób starszych, schorowanych, samotnych i z niepełnosprawnością.	- liczba osób monitorowanych (> 10/rok)
	2. Monitorowanie potrzeb w zakresie mieszkań wspomaganych/treningowych	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
1.2.Ograniczanie samotności i wykluczenia społecznego- wzmacnianie relacji międzyludzkich i tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu wspólnoty	1. Organizacja spotkań i grup wsparcia.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	2. Działania aktywizujące (warsztaty, zajęcia ruchowe itp.)	- liczba przeprowadzonych działań (>3/rok)
	3. Integracja międzypokoleniowa.	- liczba przeprowadzonych działań (>2/rok)
	4. Rozwój wolontariatu dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz z udziałem seniorów.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	5. Rozwój umiejętności cyfrowych osób starszych i samotnych.	- liczba usług (>1/rok)
	6. Organizacja Klubu Seniora/UTW, innych form opieki i miejsc aktywności dla seniorów.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba miejsc aktywności (>1/rok)
	7. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze.	- liczba działań (>1/rok)
1.3.Rozszerzenie oferty usług i wsparcia w miejscu zamieszkania	1. Zapewnienie dostępu do usług opieki wytchnieniowej.	- liczba osób objętych wsparciem (> 2/rok), liczba godzin usług
	2. Zapewnienie dostępu do usług asystenta osobistego osobom z niepełnosprawnościami.	- liczba osób objętych wsparciem (> 2/rok), liczba godzin usług

	3. Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. 4. Realizacja innych działań i projektów wdrażających innowacyjne formy opieki i pomocy w miejscu zamieszkania np. Teleopieka-opieka na odległość, pomoc sąsiedzka. 5. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych/pielęgniarskich w miejscu zamieszkania, 6. Wsparcie transportowe do placówek medycznych.	- liczba zrealizowanych godzin usług - liczba osób objętych wsparciem (> 4/rok) - liczba zrealizowanych działań (> 1/rok) - liczba usług (>1/rok) - liczba usług (>1/rok)
1.4.Wzmocnienie systemu informacji, poradnictwa i wsparcia dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i ich rodzin	1. Organizacja kampanii promujących zdrowy styl życia. 2. Realizacja działań prozdrowotnych wśród osób starszych, samotnych, z niepełnosprawnością. 3. Opracowanie i rozpowszechnianie broszur dot. możliwości uzyskania wsparcia i pomocy. 4. Rozwój poradnictwa indywidualnego. 5. Podnoszenie kompetencji zawodowych osób pracujących z osobami starszymi oraz z osobami ze szczególnymi potrzebami. 6. Udzielanie pomocy finansowej (świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, zasiłki stałe i in.)	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba opracowanych broszur/ulotek - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba udzielonych porad - liczba osób biorących udział w szkoleniach, spotkaniach, warsztatach, konferencjach, - liczba osób objętych wsparciem, liczba świadczeń,
1.5.Udoskonalanie przestrzeni publicznej i zapewnienie dostępności dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami	1. Podejmowanie działań w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok), liczba dostępnych gminnych stron internetowych dla osób ze szczególnymi potrzebami, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (>1/rok)

	2. Rozwój infrastruktury i poprawa dostępności komunikacyjnej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. 3. Zwiększenie dostępności do mieszkań o najmie socjalnym, komunalnych i treningowych/ wspomaganych.	- liczba nowych dostępnych obiektów, miejsc (>1/rok) - liczba mieszkań (≥ 1)
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach, Urząd Gminy Karnice	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, Gminny Klub Kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka, PCPR, placówki ochrony zdrowia	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz osób starszych, zależnych, niepełnosprawnych. Realizacja działań na rzecz zwiększenia aktywności osób starszych poprzez kompleksową realizację działań ukierunkowanych na wsparcie i integrację osób starszych oraz pobudzenie ich aktywności społecznej. Działania umożliwią jak najdłuższe pozostanie osób starszych, z niepełnosprawnościami w środowisku domowym. Nastąpi poprawa dostępu do oferty dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, rozszerzenie zakresu usług dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa jakości ich życia.	
Ramy finansowe:	>1 000 000 zł/rok	
Czas realizacji działań:	2026-2030	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II

CEL II - WSPARCIE RODZIN W WYCHOWYWANIU DZIECI		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
2.1 Diagnozowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	1. Diagnozowanie środowisk rodzin z dziećmi zagrożonych kryzysem. 2. Współpraca z instytucjami (szkoły, przedszkola) w zakresie diagnozowania potrzeb.	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok)
2.2 Wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju społecznym i stwarzanie warunków do odpowiedniego rozwoju	1. Działalność placówki wsparcia dziennego. 2. Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, wzmacniania własnej wartości, empatii, pobudzenia społecznego, a także profilaktyki uzależnień. 3. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do dzieci i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne). 4. Propagowanie wśród młodzieży pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, w tym poprzez aktywizację sportową. 5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 6. Organizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży.	- liczba dzieci korzystających z ofert placówki (>9) - liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba i rodzaj udzielonego wsparcia (> 2/rok) - liczba dzieci korzystających z różnych form zajęć - liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok) - liczba uczestników (>20/rok) - liczba przyznanych stypendiów (>10/rok) - liczba zorganizowanych warsztatów (> 1/rok) - liczba uczestników (>40/rok)
2.3 Rozwój systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi	1. Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców, którzy borykają się z trudnościami opiekuńczymi.	- liczba porad (>15/rok) - liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną (>10/rok) - liczba udzielonych porad

	2. Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego. 3. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów. 4. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej . 5. Objęcie wsparciem asystenta rodziny rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. 6. Organizacja warsztatów dla rodziców podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze. 7. Stworzenie informatora dla rodziców dot. możliwości i miejsc uzyskania wsparcia specjalistycznego. 8. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi. 9. Podnoszenie kompetencji kadry pracującej z rodziną i dzieckiem poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach.	- liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok) - liczba spotkań z rodzicami (>1/rok) - liczba indywidualnych rozmów z rodzicami w szkołach (>15/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba rodzin objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba udzielonych porad psychologiczno-pedagogicznych (> 20/rok) - liczba rodzin objętych wsparciem (> 1/rok), liczba dzieci w rodzinach - liczba warsztatów (>1/rok) - liczba uczestników (>5/rok) - liczba opracowanych broszur/ulotek (>=1/rok) - liczba rodzin objętych pomocą (>20) - liczba osób przeszkolonych (>5/rok)
2.4 Aktywizacja rodzin i ich integracja ze społecznością lokalną	1. Realizacja działań ukierunkowanych na integrację w tym międzypokoleniową . 2. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców.	- liczba organizowanych działań (> 1/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok)

	3. Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji rodziny wspierającej.	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok)
2.5 Zwiększenie dostępności i rozwój miejsc wspierających rodziny w opiece i wychowywaniu dzieci	1. Działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego 2. Organizacja miejsc integracji społecznej i opieki nad dzieckiem (np. Placówki Wsparcia Dziennego, świetlice wiejskie, kluby malucha, miejsca opieki nad dzieckiem do lat 3 itp.). 3. Współpraca z innymi podmiotami w celu zbudowania spójnego systemu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne, dodatkowe warsztaty, imprezy plenarne, zajęcia sportowe itp.). 4. Zapewnienie pomocy specjalistycznej- psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej w placówkach oświatowych.	- liczba udzielonych porad (> 20/rok) - liczba funkcjonujących placówek (> 2) -liczba miejsc w przedszkolach, żłobkach - liczba i rodzaj współpracy (> 2/rok) - liczba godzin pracy psychologa/pedagoga/logopedy szkolnego (>3/tydzień) - liczba dzieci korzystających ze wsparcia specjalistów w szkołach (>15/rok)
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach, Urząd Gminy Karnice	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zapewniający różnorodne formy pomocy. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zabezpieczanie poszanowania praw dzieci. Działania podnoszące kompetencje rodzicielskie zapobiegają umieszczaniu dzieci w systemie pieczy zastępczej. Realizacja zadań umożliwi wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, przewiduje się spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz poszerzenie wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról	

	rodzicielskich, poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym. Efektem działań ma być wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej.
Ramy finansowe:	>1 000 000 zł/rok
Czas realizacji działań:	2026-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III

CEL III - WSPARCIE DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
3.1 Rozpoznawanie grup i jednostek zagrożonych marginalizacją społeczną	- Przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów społecznych i mapowania problemów wykluczenia. - Identyfikacja grup marginalizowanych (np. osoby samotne, bezrobotne, migranci, bezdomni)	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/ w całym okresie) - liczba osób wykluczonych (>10/rok)
3.2 Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej, rozwijanie oferty działań pomocowych	- Wsparcie na rzecz osób bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (pomoc finansowa i niefinansowa). - Udzielenie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w kryzysie. - Szkolenia dla osób bezrobotnych. - Organizacja prac społecznie-użytecznych, staży, robót publicznych, prac interwencyjnych.	- liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok)

	5. Wsparcie instytucjonalne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, praca socjalna, wsparcie psychologiczne, rzeczowe, finansowe, w formie schronienia. 6. Zwiększenie dostępności do mieszkań komunalnych/socjalnych. 7. Organizacja wydarzeń integrujących mieszkańców.	- liczba osób objętych wsparciem, liczba osób zarejestrowanych w PUP, liczba osób przebywających w schroniskach dla osób bezdomnych - liczba nowych mieszkań socjalnych (≥ 1) - liczba wydarzeń (>1/rok)
3.3 Inicjowanie i wspieranie lokalnych działań społecznych	1. Organizacja współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności. 2. Wolontariat na rzecz osób potrzebujących w gminie. 3. Propagowanie aktywności społecznej w wieku poprodukcyjnym. 4. Realizacja projektów ukierunkowanych na wzrost aktywności społecznej osób starszych i zagrożonych izolacją. 5. Wspieranie rozwoju nowych podmiotów ekonomii społecznej	- liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba wolontariuszy (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba zrealizowanych projektów (> 1/rok) - liczba zrealizowanych działań (> 1/rok)
3.4 Podnoszenie umiejętności społecznych i edukacyjnych osób zagrożonych marginalizacją	1. Tworzenie miejsc integracji. 2. Rozwijanie pozaszkolnych form wsparcia dla dzieci i młodzieży. 3. Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	- liczba miejsc integracji (> 2), liczba uczestników - liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba zorganizowanych działań (> 1/rok)
3.5 Zacieśnianie współpracy między instytucjami działającymi w obszarze integracji społecznej	1. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych z terenu gminy. 2. Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z terenu gminy.	- liczba osób objętych wsparciem (> 1/rok) - liczba i rodzaj współpracy (> 1/rok)

	3. Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych. 4. Upowszechnianie ofert pracy, informacji o szkoleniach, stażach i in.	- liczba przeprowadzonych projektów (> 1/rok) -liczba informacji (>2/rok)
3.6 Wspomaganie rozwoju i integracji społecznej dzieci oraz młodzieży z grup podwyższonego ryzyka	1. Działalność świetlic wiejskich. 2. Rozwijanie pozaszkolnych form wsparcia dzieci i młodzieży. 3. Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	- liczba świetlic (≥ 1), liczba uczestników - liczba przeprowadzonych projektów (> 1/rok) -liczba uczestników wypoczynku
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach, Urząd Gminy Karnice, PUP	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez podejmowanie działań na rzecz osób bezrobotnych, ubogich, seniorów, osób niepełnosprawnych, zagrożonych bezdomnością oraz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego najuboższych mieszkańców gminy, zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy, utrzymanie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców, umożliwiającego zaspokajanie najpilniejszych potrzeb, w tym potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, spadek liczby osób bezrobotnych, zmniejszenie liczby klientów pomocy społecznej.	
Ramy finansowe:	>1 000 000 zł/rok	
Czas realizacji działań:	2026-2030	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV

CEL IV – ZMNIEJSZENIE SKALI ZJAWISKA UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
4.1 Diagnozowanie skali i trendów zjawisk uzależnień oraz przemocy na terenie gminy	1. Prowadzenie analiz lokalnych danych. 2. Monitorowanie zgłoszeń do OPS, Policji, placówek oświatowych.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok) - liczba zgłoszeń (> 1/rok)
4.2 Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin	1. Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemem uzależnień-działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 2. Organizowanie pomocy specjalistycznej dla członków rodzin, które borykają się z problemem uzależnień i przemocy domowej. 3. Wspieranie osób uzależnionych, organizowanie dla nich pomocy specjalistycznej. 4. Udzielanie pomocy finansowej dla osób i rodzin z problemem uzależnień.	- liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) -liczba wniosków o leczenie odwykowe (<4/rok) - liczba i rodzaj pomocy (> 2/rok) - liczba rodzin objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba i rodzaj pomocy (> 2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok)
4.3 Wspieranie osób, rodzin przeżywających trudności w związku z przemocą domową oraz cyberprzemocą	1. Inicjowanie działań profilaktycznych i prewencyjnych mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występuje problem przemocy domowej poprzez np. organizację zajęć, świetlice środowiskowe, zajęcia integracyjne, warsztaty itp. 2. Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej.	- liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba osób, którym udzielono schronienia (<4/rok)

	3. Zapewnienie dostępu do pomocy specjalistycznej dla osób, rodzin i dzieci. 4. Prowadzenie pracy socjalnej. 5. Tworzenie i realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych, informacyjnych. 6. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin z problemem przemocy. 7. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym. 8. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	- liczba udzielonych porad (> 12/rok) - liczba rodzin/osób objętych wsparciem (>5/rok) - liczba programów (≥1/rok) - liczba osób objętych programem (>5/rok) - liczba osób objętych pomocą (>5/rok) - liczba Niebieskich Kart (< 17/rok) - liczba osób objętych wsparciem (< 10/rok)
4.4 Profilaktyka przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy	1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy (ulotki, plakaty). 2. Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy dla osób uzależnionych, osób z problemem przemocy i ich rodziny za pośrednictwem np. mediów, materiałów drukowanych czy spotkań mieszkańców ze specjalistami. 3. Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy w zakresie problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok) - liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok) - liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok)

	4. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach. 5. Organizacja lokalnych kampanii społecznych i udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz uzależnień.	- liczba zrealizowanych działań, liczba uczestników - liczba przeprowadzonych akcji (>1/rok)
4.5 Zwiększanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom	1. Realizacja programów profilaktycznych oraz wspieranie ofert alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin borykających się z problemem alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej. 2. Podejmowanie działań o charakterze interwencyjnym w sytuacji nadużywania napojów alkoholowych oraz stosowania przemocy. 3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej. 4. Podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzależnień.	- liczba przeprowadzonych programów (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba osób przeszkolonych (>3/rok) - liczba zorganizowanych wspólnych spotkań (>1/rok),
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach, Urząd Gminy Karnice	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, GKRPA, ZI, służba zdrowia	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy. Objęcie wsparciem osób uzależnionych oraz sprawców przemocy oraz udzielenie wsparcia członkom tych rodzin. Działania mają na celu	

	minimalizację negatywnych zjawisk społecznych i przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży. Stała i pełna diagnoza problemów społecznych i ocena stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem umożliwi zmniejszenie zjawiska przemocy domowej, zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień. Przewiduje się wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawa przepływu i wymiany informacjami między tymi podmiotami.
Ramy finansowe:	>1 000 000 zł/rok
Czas realizacji działań:	2026-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 25 Działania w ramach realizacji celu strategicznego V

CEL V – POPRAWA STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
5.1 Podejmowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i promujących zdrowy styl życia.	1. Zwiększenie dostępności do świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok)
	2. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.	- liczba programów zdrowotnych (> 1/rok)
	3. Realizacja programów zdrowotnych.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	4. Prowadzenie działań zmierzających do zwiększenia zakresu usług medycznych na terenie gminy.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
5.2 Rozwój infrastruktury społecznej.	1. Zachęcanie do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.	- liczba podmiotów ekonomii społecznej (1/rok)
	2. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa- zwiększenie liczby patroli policji, remonty dróg, oświetlenia, chodników.	- liczba przeprowadzonych patroli - liczba nowych dróg, oświetlenia, chodników
	3. Utrzymywanie i rozwój lokalnej infrastruktury spędzania	- liczba miejsc wypoczynku i rekreacji (>5)

	czasu wolnego i rekreacji.	
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach, Urząd Gminy Karnice	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, GKRPA, służba zdrowia	
Efekty realizacji celów:	Stworzenie warunków poprawiających standard życia mieszkańców, głównie poprzez lepszy dostęp do opieki zdrowotnej i realizację programów profilaktyki zdrowotnej. Rozwój infrastruktury służącej spędzaniu czasu wolnego i rekreacji poprawi integrację i stworzy alternatywne formy spędzania czasu wolnego.	
Ramy finansowe:	>3 000 000 zł/rok	
Czas realizacji działań:	2026-2030	

Źródło: opracowanie własne

System zarządzania, monitoringu i ewaluacji

Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach będzie pełnił funkcję koordynatora Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karnice na lata 2026–2030. Do jego zadań należeć będzie prowadzenie regularnych działań związanych z monitorowaniem i oceną wdrażanych rozwiązań, w celu sprawdzenia skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz oceny, czy zaplanowane cele odpowiadają aktualnym potrzebom i priorytetom społecznym. Celem tych działań będzie również identyfikacja i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze gminy.

Proces monitoringu opierać się będzie na zbieraniu i analizie danych dotyczących zrealizowanych lub trwających działań oraz ich wpływu na założone cele strategii. Zgromadzone informacje pozwolą na wczesne wykrywanie potencjalnych trudności, wdrażanie działań naprawczych oraz ocenę skuteczności przyjętego kierunku działań. Obserwacja realizacji poszczególnych wskaźników umożliwi dokładne określenie osiągniętych rezultatów i ich wpływu na zmniejszenie skali lokalnych problemów społecznych.

Roczne sprawozdanie z realizacji strategii przygotowuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach i przedstawia Wójtowi Gminy do dnia **31 maja każdego roku**.

Raport powinien zawierać:

- analizę wskaźników realizacji celów,
- opis działań podjętych w poprzednim roku,
- wnioski dotyczące potrzeb aktualizacji strategii lub modyfikacji działań.

Wskaźniki monitorujące powinny określać:

- wartość bazową (rok 2025),
- wartość docelową (rok 2030),
- źródło danych (OPS, PUP, GUS, ankiety lokalne),
- częstotliwość pomiaru (co najmniej raz w roku).

W procesie oceny stopnia wdrożenia dokumentu zostaną wykorzystane wskaźniki zawarte w Strategii, jak również dane pochodzące z publicznych baz statystycznych i systemów

informacyjnych jednostek realizujących strategię. Jeśli zajdzie taka potrzeba, przyjęte wskaźniki mogą być aktualizowane, by lepiej odzwierciedlały rzeczywisty przebieg działań. Podsumowując, działania związane z systematycznym monitoringiem i ewaluacją Strategii mają na celu zapewnienie, że dokument pozostaje aktualny i zgodny z rzeczywistymi wyzwaniami społecznymi występującymi w gminie Karnice.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy. Stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem oraz charakterem dochodów budżetowych.

Budżet planowany na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karnice na lata 2026-2031 będzie oszacowany w okresach rocznych. W 2024 roku wydatki na działania związane z polityką społeczną zawarte w następujących działach budżetu gminy Karnice: 851 – Ochrona Zdrowia, 852 – Pomoc społeczna, 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza i 855 – Rodzina sięgnęły 4 390 911,00 zł. Przyjmuje się, że przyszłe wydatki na realizację celów strategicznych mieścić się będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków za 2024 rok, uwzględniając jednak planowany wzrost wydatków 3,5% związanych ze zwiększaniem się kosztów realizacji usług, możliwością pozyskania funduszy zewnętrznych na realizację projektów, zwiększeniem wykorzystania świadczeń społecznych, zmianami przepisów w zakresie udzielania świadczeń czy zwiększeniem zakresu zadań zleconych. Ujęte w ocenie zasobów pomocy społecznej wydatki w 2025 r. – 4 534 300,00 zł. Ramy finansowe, stanowią oszacowanie kosztów realizacji niniejszej Strategii, które są trudne do określenia i zależą od wielu zmiennych czynników zewnętrznych. Natomiast wszelkie zmiany w budżecie (uchwale budżetowej) niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszej Strategii podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

Spis map, schematów, tabel, wykresów

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Karnice	8
Mapa 2 Sołectwa gminy Karnice	9

Spis schematów

Schemat 1 Główne problemy społeczne na terenie gminy Karnice.....	62
Schemat 2 Cele strategiczne	70

Spis tabel

Tabela 1 Liczba interwencji OSP w pożarach i zagrożeniach miejscowych w 2024 r.....	17
Tabela 2 Liczba czytelników i wypożyczeń w 2024 r.	22
Tabela 3 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2024	24
Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.	34
Tabela 5 Liczba rodzin osób objętych pomocą w formie zasiłków w latach 2020-2024	35
Tabela 6 Kwota wypłacanych zasiłków w latach 2020-2024.....	36
Tabela 7 Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2024 r.	38
Tabela 8 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Karnice w latach 2020-2024.....	38
Tabela 9 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 r.	39
Tabela 10 Liczba osób korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024 ..	40
Tabela 11 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Karnice w latach 2020-2024	42
Tabela 12 Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024	46
Tabela 13 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024	47
Tabela 14 Problem uzależnień na terenie gminy w latach 2020-2024	50
Tabela 15 Liczba rozmów z osobą uzależnioną i członkami rodzin z problemem alkoholowym w latach 2020-2024	50
Tabela 16 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024.....	51
Tabela 17 Dane z punktu informacyjno-konsultacyjnego w latach 2020-2024	52

Tabela 18 Formy pomocy profilaktycznej i liczba uczestników w latach 2020-2024	52
Tabela 19 Analiza SWOT.....	63
Tabela 20 Cele operacyjne	71
Tabela 21 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I	76
Tabela 22 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II	79
Tabela 23 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III	82
Tabela 24 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV	85
Tabela 25 Działania w ramach realizacji celu strategicznego V	88

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy Karnice w latach 2020-2024	11
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Karnice w latach 2020-2024	12
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024	13
Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Karnice w latach 2020-2024.....	13
Wykres 5 Saldo migracji w gminie Karnice w latach 2020-2024.....	14
Wykres 6 Liczba udzielanych porad lekarskich na terenie gminy Karnice w latach 2020-2024	15
Wykres 7 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych na terenie gminy Karnice w latach 2020-2024	18
Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych w gminie Karnice w latach 2020-2024	23
Wykres 9 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w gminie Karnice w latach 2020-2024	25
Wykres 10 Liczba podmiotów rejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON w latach 2020-2024	26
Wykres 11 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Karnice w latach 2020-2024.....	33
Wykres 12 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w latach 2020-2024.....	34
Wykres 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024	35
Wykres 14 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2020-2024	36
Wykres 15 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024.....	41

Wykres 16 Kwota odpłatności za pobyt w DPS w latach 2020-2024	45
Wykres 17 Ocena warunków życia na terenie gminy	53
Wykres 18 Problem osób z niepełnosprawnością.....	54
Wykres 19 Ocena pomocy dla osób z niepełnosprawnością	54
Wykres 20 Ocena dostępności do placówek zdrowotnych.....	55
Wykres 21 Ocena działań podejmowanych na terenie gminy w odniesieniu do osób starszych	55
Wykres 22 Działania wspierające osoby starsze	56
Wykres 23 Problem uzależnień	57
Wykres 24 Problem przemocy domowej	57
Wykres 25 Problemy dotyczące dzieci i młodzieży	58
Wykres 26 Działania, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym	59
Wykres 27 Ocena zadowolenia respondentów z poszczególnych uwarunkowań.....	60